Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ.
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 257 (16780) | 1984 оной ноябриин 8, четверг | Сэн 3 мүнгэн.

ХҮН ТҮРЭЛТЭНЭЙ ТҮҮХЭДЭ ШЭНЭ ҮЕ ШАТА—СОЦИАЛИЗМЫН БА КОММУНИЗМЫН ИЛАН МАНДАЛГЫН ҮЕ ШАТА НЭЭҺЭН АГУУЕХЭ ОКТЯБРЬДА АЛДАР СОЛО!

(КПСС-эй ЦК-гай Уряануудhаа).

ОКТЯБРИИН ЗАЛИРШАГҮЙ ГЭРЭЛ ТУЯА

УЛААН ТАЛМАЙ ДЭЭРЭ СЭРЭГЭЙ ПАРАД, АЖАЛШАДАЙ ЖАГСААЛ БОЛОБО

Агуухэ Октябрь! Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ үе саг нээhэн бухы дэлхэй дээрэ ехэ удха шанартай үйлэ хэрэг мүн. Тэрэ бидэнэй хүн бүхэндэ эгээл ехэ гэрэлтэ hайхан hайндэр болоно. Аха дүү бухы совет арадуудые нэгэдүүлдэг ехэ, эбтэй эетэй бүхэрөө бидэ манай агуухэ эхэ ороной — хүдэлмэришэн-таряашанай дэлхэй дээрэхи түрүүшын гүрэнэй мүндэлэн гарhэн үдэрые тэмдэглэжэ байнабди.

Октябриин тугуудай унтаршагүй гэрэл туяагаар толорhон энэ үдэр парти болон арадай эбдэршэгүй бата нэгэдэлтэй байhые онсо гүнзэгыгөөр мэдэрнэбди, агуухэ Ленинэй захяа заабаринуудые үнэн сэхэ байhан тухайдаа, коммунис байгуулалтын шэнэ шата түсэбүүдые бэелүүлхые бидэнэй шиидэнхэй байhан тухайдаа мэдүүлнэбди. Бидэнэй хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэжэ байhан мэдэрэлые нүхэр К. У. Черненко тодо хурсаар, гүнзэгыгөөр иигэжэ мэдүүлээ бэлэй: «Бидэ хүндэ хүшэр байдалда революци хээбди, тэрэнээ аршалан хамгаалаабди, социализм байгуулаабди,— мүнөө ороной хүгжэлтэ, арадай ажабайдалые саашадань улам hайжаруулгын бэрхэ ехэ түсэбүүдые бодото дээрээ бэелүүлжэ байнабди».

Үе сагые тогтоохын аргагүй, тиибэшье ёhотойл агуухэ үйлэнүүд тэрээндэ хабаагүй байдаг гээшэ. «Минии орон үхибүүн балшар наhандаа»,—гэжэ Владимир Маяковский Октябрьда зорюулжа бэшэhэн «Hайн!» гэhэн поэмэ соогоо Советүүдэй орон тухай иниг хурсатайгаар, патриот ёhоной омогорхолтойгоор бэшээ hэн. Энэ гайхамшагта зохёол Октябриин Эхэ ороной 10 жэлэй ойдо зорюулагдажа байгуулагдаhан байгаа. Мүнөөдэр бидэ тэрэнэй 67 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байнабди, гэбэшье тэрэ урдынхидал мэтэ илалта түгэс, залуу юм. Агуухэ Октябриин суртал hургаалнуудай гэрэл туяа бухы дэлхэй дээрэ ангиин талаар аха дүүнэртэ, империализмда эсэргүүсэн, эб найрамдалай, демократиин ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэдэг бухы хүнүүдтэ замыень зааhан одон болонхой.

«1917—1984» — Октябриин замаар дабшажа ябаhан ороноймнай гаталhан замые тэмдэглэhэн эдэ тоонууд ноябриин 7-до Октябриин асари ехэ hайндэрэй гол гуламта болоhон Улаан талмай дээрэ мандуулагдаhан ехэ панно дээрэ бэшэгдэнхэй.

Энэ үдэр ороной гол талмай үнэхөөрөөшье революциин үнгөөр, Соведүүдэй ороной Гүрэнэй түгай үнгөөр — улаан түгуудаар, уряа лозунгнуудаар яларан толорбо.

Совет арадай ажаhуужа, тэмсэжэ байhан гол уг зорилгонууд эндэ элеэр харагдана. Октябрьhаа эхитэй «Арадуудта—эб найрамдал», «Таряашадта— газар» гэhэн уряа лозунгнууд мүнөө бидэнэй урагшаа дабшажа ябаhан үе сагые элирхэйлэн гэршэлнэ. Ленинэй хэтэдээ мүнхэ hургаал түүхэдэ түрүүлэн зам гаргаhан совет арадай ерээдүйн харгы замыень гэрэлтүүлнэ, манайда байгуулагдаhан социализмые нарижуулан hайжаруулхадань туhална.

Сүлөөтэ ба адли тэгшэ эрхэтэй союзна республикануудай гербнүүдэй дунда СССР-эй герб Кремлиин ханада шэмэглэгдэнхэй. Тэдэнэй гүрэнэй тугууд hэбшээ hалхинда далбан намилзана.

Коммунис партиин ба Октябриин революциин ветеранууд, граждан болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнуудай геройнууд, үйлэдбэриин түрүүшүүл — промышленность болон хүдөө ажахын ажалшад, эрдэм, соёлой элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад, космонавтнууд, гадаадын олон тоото айлшад трибунанuудта гаранхай. Советскэ Союзда байдаг дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй толгойлогшонор эндэ бии.

Коммунис парти болон Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдые москвагайхид, ниислэл хотын айлшад нэрьемэ, удаан үргэлжэлhэн альга ташалгаар амаршалба. Нүхэд **К. У. Черненко, Г. А. Алиев, В. И. Воротников, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громыко, Г. В. Романов, М. С. Соломенцев, Н. А. Тихонов, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, В. М. Чебриков, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, Е. К. Лигачев, Н. И. Рыжков** гэгшэд В. И. Ленинэй мавзолейн түбэй трибунада гараба.

Кремлиин Спасска башниин курантнууд арба дахин сохибо.

СССР-эй оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо, Советскэ Союзай Маршал **С. Л. Соколов** парадые командалагша армиин генерал П. Г. Лушевhаа рапорт абаад, сэрэгшэдэй урдуур ябажа, Агуухэ Октябриин hайндэрөөр парадта хабаадагшадые амаршална. Харюудань «Ура!» хашхараан гурба дахин соностоно.

Сэрэгшэдые амаршалhанайнгаа hүүлээр С. Л. Соколов мавзолейн трибунада гаража, үгэ хэлэбэ.

Нүхэр С. Л. СОКОЛОВОЙ хэлэhэн үгэ

Хүндэтэ Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэд!

Советскэ Союзай ажалшад! Гадаадын хүндэтэ айлшад!

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ба Совет правительствын үмэнэhөө, тэдэнэй даалгабаряар Таанадые бүгэдэ арадай hайндэрөөр —Агуухэ Октябриин социалис революциин 67 жэлэй ойгоор амаршалнаб.

Владимир Ильич Ленин түрүүтэй большевигүүдэй партиин хүтэлбэри доро хэгдэhэн социалис революци мүлжэлгын байгуулалтые унагаажа, манай оронойарадуудай хуби заяанда гүнзэгы хубилалта хэhэн, тэрэниие социальна, экономическа ба соёлой хүгжэлтын зам гаргаhан байгаа. Совет арадай баатаршалгата ажалаар манай орон дотор социализм байгуулагдаа.

Октябриин революци бүхэ дэлхэйн түүхэдэ шэнэ үе сагые — капитализмhаа социализмда орологын үе сагай эхи табяа, дэлхэйе социалистическэ талаарнь гүнзэгыгөөр шэнэлэн хубилгалгын эшэ үндэhэн болоо. Дэлхэй дээрэ социализмын байдалай, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй сагай хүгжэн бэхижэжэ байhаниинь энээниие тодо хурсаар элирхэйлэн батална.

Мүнөөдэр бидэнэртэй хамта аха дүү социалис оронуудай ажалшад, түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэн «Агуухэ Октябриин алдарта ойе тэмдэглэжэ байна.

Политическэ ба ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда совет хүнүүд энэ hайндэрөө угтаба. Шэн габьяата ажалаараа тэдэнэр Эхэ оронойнгоо экономическа ба өөрыгөө хамгаалха хүсые бэхижүүлнэ. Манай арад КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын, 1984 оной түсэбүүдые, арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө оролдосотойгоор тэмсэнэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда совет арадай туйлаhан Илалтын 40 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөн улам үргэнөөр дэлгэрнэ. Партиин Центральна Комитедэй октябриин (1984 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. У. Черненкын хэлэhэн үгэ совет хүн тухай партиин анхарал оролдолгын шэнэ гэршэ жэшээ болобо гэжэ манай ороной ажалшад, Арми ба Флодой сэрэгшэд халуунаар hайшааhан байна.

Октябриин суртал hургаалнуудта, гадаадын политикын ленинскэ гол ёhонуудта үнэн сэхэ Советскэ Союз эб найрамдалай хэлбэришэгүй тугшан болонхой.

США-гай ба НАТО-гай зонхилхы бүлэгөөрхидэй политическэ заабаринууд, ээрхэг түримхэй ябуулганууд дайнай аюулые саралгада, уласхоорондын түгшүүрилые hуруулгада бэрхэшээл түбэгүүдые ушаруулна. СССР болон тэрэнэй союзнигуудhаа сэрэгэй булюу хүсэтэй болохые тэдэнэр hэдэнэ, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээнэ, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха, замбуулинай дайдада буу зэбсэг бүтээн гаргалгые болюулха талаар үнгэргэгдэжэ байhан хөөрэлдөөнүүдые hаатуулна, бэеэ дааhан байдалтай гүрэнүүдтэ хүсэ хэрэглэжэ, өөhэдынгөө hанал бодол баадхахые оролдоно. Дундуур зайда хэрэглэгдэхэ американ ракетэнүүдые Баруун Европодо тараан тодхожо, ядерна дайнай аюул тохёолдуулна.

Иимэ оршон байдалда манай Эхэ ороной хүсэ шадалые бэхижүүлхын тула эмхи гуримтайгаар, үнэн сэхээр ажаллаха гээшэ совет хүн бүхэнэй эрхэтэн ёhоной түбхын түрүүшын уялга, патриотическа нэрэ хүндын хэрэг болоно.

Оронойнгоо өөрыгөө хамгаалха хүсые бэхижүүлхын, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй дайшалхы бэлэн байлгые улам дээшэлүүлхын тула Коммунис парти болон совет арад бүхы юумэ хэнэ, саашадаашье хэхэ юм. Оронойнгоо аюулгүй байдалые, манай союзнигуудай аюулгүй байдалые бидэ хододоо сахин хамгаалдаг байгаабди, сахин хамгаалхашьебди.

Коммунис партидаа, социалис Эхэ орондоо, арадтаа хизааргүй үнэн сэхээр хүмүүжүүлэгдэhэн, революционно ба дайшалхы ёhо заншалнуудтаа үнэн сэхэ совет сэрэгшэд совет арадай эб найрамдалта зохёон байгуулхы ажалые найдамтайгаар сахин хамгаална. Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй арминуудай сэрэгшэдтэй ниитэ нэгэн жагсаалда зогсожо, тэдэнэр hэримжэеэ улам дээшэлүүлнэ, патриотическа ба интернациональна уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхээр хододоо бэлэн лэ.

Агуухэ Октябриин социалис революциин 67-дохи жэлэй ой мандаха болтогой!

Баатаршалгата совет арад болон тэдэнэй шэн зоригто Зэбсэгтэ Хүсэнүүд мандаха болтогой!

Манай бүхы илалтануудые зоригжуулагша, эмхидхэгшэ —Советскэ Союзай ленинскэ Коммунис партида алдар соло!

Ура!

* * *

Олон мянган хүнэй «Ура!» хашхараан талмай дээгүүр эбхэрэн зэдэлнэ. Артиллериин салют нэернэ. Ехэ буунуудай абяан Советскэ Союзай Гүрэнэй гимнын аялга хүгжэмтэй ниилэнэ.

Сэрэгүүд талмай дээгүүр дабшан гаража захалба.

Москвагай сэрэгэй-хүгжэмэй училищиин хүмүүжэмэлнүүд— барабанщигууд болон фанфаристнууд Улаан талмайн шулуун дэбисхэр дээрэ, 1940 онhоо эхитэй үни холын заншалай ёhоор, манай Эхэ ороной ниислэл хотодо болоhон парадые нээхэ харюусалгатай, хүндэтэй эрхэ олгогдодог юм.

М. В. Фрунзиин нэрэмжэтэ Сэрэгэй академидэ hуралсагшад мавзолейн урдуур гараба. В. И. Ленинэй үүсхэлээр, тэрэнэй хабаадалгатайгаар 1918 оной декабрь hарада байгуулагдаhан түс академи совет сэрэгэй ухаан бодолой түбүүдэй нэгэниинь, манай шэн зоригто Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй командна кадрнуудые hурган бэлдэлгын ёhотойл гуламта болоhон байгаа. Тэрэниие дүүргэжэ гараhан 700 шахуу хүн Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Домог суута улаан комиссарнуудай уг залгамжалагшад — В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Сэрэгэй-Политическэ академидэ hуралсагшад жэгдээр алхалалдана. Академи политическэ гүнзэгы ухаан бодолтой, эрэлхэг зоригтой сэрэгшэдээр Арми ба Флодые саг үргэлжэ нэмээдэг. Залуу сэрэгшэдые үзэл сурталай талаарнь хатуужуулха гээшэ тэрэнэй гол зорилго болоно.

Парадта зэлэ татан дабшажа ябаhан офицернүүдые трибунаhаа харахада, тон адляар харагдана. Гэбэшье тэдэнэй омог дорюун, эрэлхэг зоригтой нюур шарайнуудые анхаралтайгаар хараябди. Капитанууд В. Ромайкин, Н. Бастрюков гэгшэд алхамаа жэгдээр татана. Түрүүшынхинь — Улаан Одоной хоёр орденоор, хоёрдохинь Улаан Тугай орденоор, «Шэн зоригой түлөө» медаляар шагнагданхай. Амгалан тайбан үе сагта сэрэгэй уялгаяа жэшээтэ hайнаар бэелүүлhэнэйнгээ түлөө тэдэнэр эдэ шагналнуудта хүртэнхэй. Тэдэнэй хүбүүд болон ашанарынь Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай баатарнуудай алдарта ёhо заншалнуудые арьбадхана.

Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ Сэрэгэй академидэ, Советскэ Союзай Маршал Р. Я. Малиновскиин нэрэмжэтэ Бронетанкова сэрэгүүдэй сэрэгэй академидэ hуралсагшад, ороной эгээл үнинэй сэрэгэй hургуулиин — В. В. Куйбышевай нэрэмжэтэ Сэрэгэй-инженернэ академиин парадай расчет талмай дээгүүр үнгэрнэ.

Химическэ зүйлнүүдhээ хамгаалалта хэхэ Советскэ Союзай Маршал С. К. Тимошенкын нэрэмжэтэ Сэрэгэй академидэ, Ю. А. Гагаринай нэрэмжэтэ Агаарай-Сэрэгэй академидэ, профессор Н. Е. Жуковскиин нэрэмжэтэ Агаарай-Сэрэгэй инженернэ академидэ hуралсагшад талмайе бүрхөөнэ.

Улаан одотой, сэнхир-сагаан үнгэтэй туг удаадахи жагсаалшад дээгүүр далбан намилзана. Калининградска далайн-сэрэгэй дээдэ училищиин курсантнууд болон офицернүүд—флодой ерээдүйн офицернүүд дабшана.

Парашютистнүүд - десантнигууд, манай шэн зоригто далита ябаган сэрэгшэд талмай дээрэ гаража ерэнэ. Моссоведэй нэрэмжэтэ СССР-эй КГБ-гэй Москвагай хилын харуулай командна дээдэ училищиин курсантнууд, далайн ябаган сэрэгшэд, Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ дотоодын сэрэгүүдэй дивизиин сэрэгшэд тэдэниие hэлгэнэ. Сэрэгэй парадта хабаадаха гээшэ манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй дайшалхы үндэр ехэ мэргэжэл шадабари. Октябриин туйлалтануудые хамгаалхаар тэдэнэй хододоо бэлэн байhан тухай партидаа, арадтаа рапорт болоно гэжэ элдэб түрэлэй сэрэгүүдэй түлөөлэгшэд тоолоно...

Эсэгэ ороной түүхын олохон шухала үйлэ хэрэгүүдэй гэршэ болоhон Улаан талмай арадай дурасхаалые, манай ухаан бодолые онсо шэнэ хүсэтэйгөөр hэреэдэг гээшэ. Мүнөөдэршье Москвагай амгалан тайбан огторгой доро омог дорюунаар алхалалдажа ябаhан сэрэгшэдэй парадай жагсаалые харахадаа, эгээл энэ талмай дээрэ болоhон ондоо Октябриин hайндэрэй парадые — 41 оной баатаршалгата парадые ээлүүдгүй ой ухаандаа оруулнабди.

Ноябриин 6-най hүни хүндэ үүлэнүүд Москвае бүрхөөгөө hэн гэжэ «Правда» хойто үдэрынь бэшээ бэлэй. Үйлсэ гудамжанууд, талмайнууд, байшан гэрнүүдэй оройнууд саhаар хушагдаhан байгаа. Үүр хираалха багта саhан шуурган боложо, фашистнуудай айнгаар хүлеэжэ байhан үбэлэй хүйтэн шэмэрүүн сагай улам дүтэлжэ байhые элирхэйлэн харуулаа hэн. Мүндэлэн түрэhэн hайндэртөө ородой газар дайда үбэлэй сагта орohон юм...

Октябриин 24 жэлэй ойн үдэр Улаан талмай дээрэ сэрэгүүдэйнгээ парад хэхэбди гэжэ фашистнууд hайрхуугаар найдуулhан юм. Гэбэшье манай, совет парад болоо hэн.

Сэрэгшэд — ротонууд болон батальонууд — Москва голой хүүргэhээ эхилээд, Түүхын музейн байшан хүрэтэр бүхы талмайе эзэлhэн байгаа. Хагсуу шанга hалхин саhаар шэдэлбэ. Буунуудайнь жаданууд сэн-бун боложо, сайран харагдана...

Зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ байдал: hайндэрэй урда hүни дайнай түрүүшын үдэрhөө тэрэниие бүрхөөжэ байhан хушалта Ленинэй мавзолейhээ абтаа hэн. Тиин hэримжэтэй хёрхоор хамгаалха хэрэгтэй гэhэн hүлдэ мэтээр тэрэ совет сэрэгшэдэй урда тобойжо байба. Саашадаа мавзолейе халхалан хушаагүй hэн гээд уридшалан тэмдэглэе. Ушарынь юуб гэхэдэ, Москвае хамгаалагшад ниислэлэй агаарай хилые найдамтайгаар сахидаг байгаа бшуу.

Улаан талмай дээрэ болоhон парадhаа сэрэгүүд сэхэ фронт ошобо. Фронт дүтэхэнэ — Москвагай захада байгаа. Эгээл эндэ, саhаар хушагдаhан Москва шадарай полинууд дээрэ, гитлеровскэ сэрэгэй машинада түрүүшын шанга сохилто үгтөө бэлэй.

Ниислэл хотоhоо оройдоол 40 километртэ. Волоколамска шоссегэй годиродхо дээрэ мүнөө армиин генерал болоhон, Советскэ Союзай хоёр дахин Герой А. П. Белобородовой командалhан 78-дахи стрелково дивизи альганайшье шэнээн газар фашистнуудта үгэнгүй, эрэлхэг зоригтойгоор дайлалдаhан юм.

— 41 оной тэрэ парадта би хабаадалсаагүй hэм. Ноябриин 7-до манай участогта илангаяа халуун шанга байлдаанууд болоо hэн, — гэжэ Афанасий Павлантьевич хөөрэдэг. — Зүгөөр би ондоо парадта — 45 оной июниин 24-дэ болоhон Илалтын гайхамшагта парадта хабаадаhан байгааб. Эдэ сэрэгэй хоёр харалга ондо ондоошье hаа, Эсэгэ ороно хамгаалгын Агуухэ дайнай үйлэ хэрэгүүдые таhаршагүйгөөр холбожо, манай арадай нугаршагүй хүсэл эрмэлзэлэй, эрэлхэг зоригой hүлдэ болоhон юм. Фашизмын хүрин тахалhаа хүн түрэлтэниие аршалан абарhан совет сэрэгшэдэй баатаршалгын hүр жабхалан Илалтын 40 жэлэй ойн урда тээ бүхы дэлхэй дээрэ тобойжо харагдана. Мүнөө социалис гүрэнүүдhээ сэрэгэй булюу хүсэтэй болохо гэhэн уймар тэнэг түсэбүүдые табижа байгшад түүхын энэ hургаалые хараадаа абаг лэ. Харин бидэ, ветеранууд, залуу үетэниие манай алдарта түүхээр хүмүүжүүлхэбди. Манай уг залгамжалагшад нэрэтэй солотойнууд юм гэжэ тон харюусалгатайгаар хэлэжэ шадаха байнаб!

Алдар суута генералай үгэнүүдые гэршэлэн баталhан юумэдэл, суворовецуудай — москвагайхид болон калининайхидай — жагсаалнууд, далайн-сэрэгэй ерээдүйн гвардеецууд болохо нахимовецууд Улаан талмай дээрэ гаража ерэнэ. РСФСР-эй Верховно Соведэй нэрэмжэтэ Москвагай ниитэ сэрэгэй командна дээдэ училищиин курсантнууд жагсаалые түгэсхэнэ.

Двигательнүүдэй мүндүү шанга хүнхинөөн талмайе сууряатуулна. М. И. Калининай нэрэмжэтэ гвардейскэ мотострелково Таманска дивизиин сэрэгэй машинанууд харагдана. Агаарай-десантна сэрэгүүд тэдэнэй хойноhоо дабшана. Танкистнууд, артиллеристнууд, ПВО-гой сэрэгүүдэй зенитно-ракетнэ подразделенинүүд тэдэниие hэлгэнэ. Тактическа ба оперативно-тактическа ракетэнүүдэй расчедууд сэрэгэй техникын жагсаалые түгэсхэнэ. Манай парти болон Совет гүрэн эб найрамдалта гадаадын политическэ хараа шэглэлые залан сэхээр бэелүүлэн, оронойнгоо өөрыгөө хамгаалха хүсые, империализмын ээрхэг түримхэй ябуулганудые зогсоохо түгэлдэр эрхэ нүхэсэл болохо Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгэй хүсые оролдосотойгоор бэхижүүлжэ байна.

Сэрэгэй оркестрэй ниитэ жагсаалнууд мавзолейн урдуур үнгэржэ, Улаан талмай дээрэ болоhон сэрэгэй парад дүүрэбэ. Тэрэ Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй хаба шадалые, али бухы ээрхэг түримхэйшүүлдэ шанга харюу сохилто үгэхөөр тэдэнэй бэлэн байhые батаар гэршэлээ.

Улаан талмай Октябриин hайндэрэй улам шэнэ зурагланнуудай хойно хойноhоо hэлгэжэ байhан мантан ехэ экран мэтээр үзэгдэнэ. Hайндэрэй аялга хүгжэм доро сэрэгэй парад дүүрэжэ, үнгын hайхан сэсэгүүдэй задаран hалбарhан юумэдэл, ниислэл хотын ажалшадай түлөөлэгшэдэй жагсаал эхилбэ. Намарай hэбшээ hалхинда улаан тугууд, уряа лозунгнууд жагсаал дээгүүр далбан намилзана, баглаа сэсэгүүд, үнгын hайхан шаарнууд аалиханаар тамарна.

«Парти болон Ленин—эхир аха дүүнэр лэ...». Агуухэ Ленинэй портредтэй машина трибунануудай урдуур үнгэрнэ, тэрэнэй хойноhоо «КПСС-тэ алдар соло!» гэжэ бэшээтэй туг аалиханаар дабшана. Соведүүдэй орон КПСС-эй ээлжээтэ, XXVII съездэ бэлдэжэ захалба. «Ленинэй зааhан замаар — съездhээ съезд хүрэтэр» гэhэн уряае талмай дээрэ сугларагшад альга ташалгаар угтаба. КПСС-эй ЦК-гай hайндэрэй урда тээхэнэ болоhон октябриин Пленум партиин энэ генеральна хараа шугамай хэлбэришэгүй бата байhые үшөө дахин элирхэйлэн харуулаа.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. У. Черненкын портрет, «Парти шэлэhэн замаараа — коммунис байгуулалтын ба эб найрамдалай замаар батаар дабшана» гэжэ тэрэнэй хэлэhэн үгэ коммунистнуудай партиие нягтаар тойрон жагсаhан совет арадай ажал хэрэгүүдые, ухаан бодолые элирхэйлнэ.

Советскэ Союзай Коммунис партиин хүндэлэлдэ үреэлнүүд, «Ура!» хашхараан талмай дээгүүр холо саагуур сууряатана. Пионернүүд мавзолейн табсангуудаар дээшээ гаража, парти болон гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ баглаа сэсэгүүдые, улаан бантануудые барюулба.

Социализм болон эб найрамдал таhаршагүй холбоотой. 1917 ондо мэнэ hаяхан мүндэлөөд байhан Совет Росси эб найрамдал тухай декрет баталжа, өөр тухайдаа мэдүүлээ hэн. Октябриин тэрэ үдэрhөө хойшо эб найрамдалые хамгаалха гээшэ СССР-эй гүрэнэй политика болонхой. Коммунис парти, Совет гүрэн эб найрамдалай, арадуудай аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной түлөө эгээл эдэбхитэй, залан сэхэ тэмсэлшэд болодог байгаа, саашадаашье болохо юм. «Вашингтон пост» газетын корреспондентын асуудалнуудта нүхэр К. У. Черненкын үгэhэн харюунууд, ООН-ой Генеральна Ассамблейн hүүлшын сесси дээрэ Советскэ Союзай гаргаhан эб найрамдалта шэнэ үүсхэлнүүд энээниие батална. Агуухэ Октябриин 67 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Москвада болоhон баярай суглаан дээрэ эб найрамдал хангаха гэhэн совет арадай хэлбэришэгүй хүсэл эрмэлзэл тодо хурсаар харуулагдаhан байгаа.

«Бүхы дэлхэйн хүнүүд! ядерна, химическэ ба хүн зониие олоорнь хюдаха зорилготой бусад түхэлэй буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хорихын түлөө тэмсэлээ улам үргэдхэгты!». Hайндэрэй Москва дээгүүр хүсэтэйгөөр эбхэрhэн манай партиин энэ уряа дэлхэйн бухы заха булангуудта дуулдана бшуу. Энээндэ харюусаhан юумэдэл, элдэб расын, үндэhэ яhанай хүнүүдэй бахим шанга гарнуудай бүмбэрсэг дэлхэй дээгүүр ниидэжэ ябаhан үхэлэй аюулта ракетые эбдэжэ байхыень гоё hайхан панно дээрэ харанабди.

Эб найрамдалай хэрэгые ажалаараа бэхижүүлхэ гээшэ американ захиргаанай гэмээр айхабтар орёо түгшүүрилтэй болоhон уласхоорондын оршон байдалда бэелүүлхэ гол зорилгомнай болоно гэжэ совет хүнүүд hайн ойлгоно. Баатар-хото Москвагай Октябрьда элидхэhэн ажалай рапорттай машинанууд Улаан талмай дээгүүр үнгэрнэ. 1984 оной арбан hарын туршада промышленностьда ажалай бүтээсэ 2,3 процентээр ургаhан, продукциин өөрынь үнэ сэн 0,7 процентээр хямдаруулагдаhан байгаа. Түсэбhөө гадуур хэдэн зуугаад миллион түхэригэй продукци гаргагдаа. «Агуухэ Илалтын 40 жэлэй ойдо — 40 габшагай ажалай недели» гэhэн патриотическа хүдэлөөндэ ниислэл хотын бүхы хүдэлмэришэ коллективүүд хабаадана. «Ажалайнь зэргээр нэрэ хүндэ, алдар соло!» гэhэн хүдэлөөн улам үргэн дэлисэтэй боложо байна.

Ниислэл хотын ажалшадай Октябриин hайндэртэ бэлдэhэн ажалай бэлэгтэ иимэ баримтануудые нэмэжэ болоно: талмай дээгүүр омог дорюунаар алхалалдажа ябагшадай гурбанай хоёр хубиhаа үлүүниинь коммунис ажалай ударнигууд юм. Түлөөлэгшэдэйнь жагсаалда дабшаhан 60 гаран ажалша коллективүүд үнгэрhэн жэлэй социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй ба РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведүүдэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугуудаар шагнагданхай.

Манай хүдэлмэришэн-таряашанай гүрэнэй hүлдэ — хадуур ба балта мүн лэ омог нэрэдэ хүртэhэн предприятиин ажалшадай жагсаалые шэмэглэнэ. «Серп и молот» гэжэ заводой металлургнууд түсэбhөө гадуур хайлуулгануудые хэжэ, Октябрьда салют үгэhэн байгаа.

Энэ жэлэй Майн 1-нэй урда тээхэнэ нүхэр К. У. Черненко энэ предприятида ерээ hэн. Хүдэлмэришэдтэй уулзаха үедөө тэрэнэй үгэhэн захяа заабаринуудые, дурадхалнуудые Москвагай металлургнууд, ороной бухы ажалшад бодото дээрэнь бэелүүлжэ байна. Түсхайлбал, үйлэдбэриие техническэ талаарнь зэбсэгжүүлхэ гээшэ онсо удха шанартай гэжэ Константин Устинович тэмдэглээ hэн. Тэрэ дурасхаалта уулзалгаhаа хойшо үнгэрhэн саг соо «Серп и молот» гэжэ заводой коллектив урдань табигдаhан зорилгые бэелүүлхын тула ехэ юумэ хээ. Үйлэдбэреэ зогсоонгүй, предприятияа hэльбэн шэнэлэлгын шэнэ шухала шата бэелүүлhэн байгаа. Түмэр хабтайлгалгын хүсэтэ стан, бусад хэдэн автомат агрегадууд, түхеэрэлгэнүүд нэбтэрүүлэгдэжэ, амжалтатайгаар хүдэлгэгдэжэ байна.

Габшагай ажал хадаа коллективэй алдарта ёhо заншал болоно. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай хатуу шэрүүн үедэ, ороной олохон металлургическа заводуудай hандаргагдаад байхада, «Серп и молот» бүхы бэрхэшээл түбэгүүдые бэе дээрээ даажа абаа hэн. Ехэ буугай абяанай цехүүд соогуурнь дуулдажа, хашаа соогуурнь бомбонуудай тэhэржэ байгаашье hаань, металлургнууд үдэр hүниие илгангүй, эршэмтэйгээр, оролдосотойгоор хүдэлжэ, hэльбэн шэнэлэгдэhэн, заhабарилагдаhан, танкнуудые, буунуудые фронт эльгээдэг бэлэй. 45-дахи оной май 9-дэ заводто

(Түгэсхэлынь 2-дохи шуурта).

Улаан-Үдэ. Соведүүдэй талмай дээрэ болоhон ажалшадай жагсаалда хабаадагшад.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ОКТЯБРИИН ЗАЛИРШАГҮЙ ГЭРЭЛ ТУЯА

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

амгалан байдалай түрүүшын булад хайлуулагдаа hэн: фашис сэрэгшэдэй касканууд, буу зэбсэгүүдэй түгдэрхэйнүүд мартенүүдтэ хаягдаа hэн...

Ниислэлэй предприяти бүхэнэй хүдэлмэриин намтарта дурасхаалта олохон мүрнүүд бии. «Хүсөөд, ахижа гараха!» гэhэн түрүүшын табан жэлнүүдэй лозунг дотор бэелүүлэгдэhэн домог суута дипүүдhээ эхилээд, тоогой программна жолоодолготой станогууд хүрэтэр — «Красный пролетарий» заводой гаталhан зам иимэл юм. Тэрэнэй ажалшад ехэ түсэбүүдые хараалаанхай. Заводой филиалай хоёрдохи ээлжээнэй ашаглалгада оруулагдахада, рободуудые, роботшуу түхэлэй комплекснуудые бүтээн гаргажа захалха юм. Тэдэ үйлэдбэриин түхеэрэлгэнүүдэй үндэhэ hуури болохо байна.

Улаан талмай дээгүүр хүнэй гараар бүтээгдэhэн hолонгс туяа сасаран гарана. Москвагай электролампова заводой hайндэрэй колонныи урда, толотомо үнгэ будагуудаар гэрэлтэhэн, асари ехэ телевизорэй кинескоп дабшана. Үнгэтэ телевизорнүүд, кинопроекторнэ лампанууд, теплицэнүүдтэ элшэ туяа үгэхэ ба үйлсэнүүдые гэрэлтүүлхэ хүсэтэ түхеэрэлгэнүүд — иимэл даа энэ предприятиин гаргадаг гүйсэд бэшэ продукцинууд. Шэнэ ажабайдалай гэрэл ороной бүхы нуга тохойнуудта асарhан суута «Ильичэй лампочканууд» — энэмнай заводой түүхын хуудаhанhaa абтаhан мүрнүүд мүн болоно.

Харин энэ hолонгомнай — үнгэтэ бүдүүдэй hолонго. Москвагайхидаи инаг дуратайгаар «Трехгорка» гэжэ нэрлэдэг пумаажан бүдэй комбинадай хүдэлмэрилэгшэд, өөhэдынгөө гаргадаг продукциин түхэлнүүдые харуулан, жагсаалда гараба бшуу. Бүд нэхэгшэд үнгэ будагуудые ородой байгаалиин hайханhaa шэлэн абадаг байна. Зарим ушарта тад ондоошье байжа болохо. Россин үргэн дайдын гоё hайханиие поэт «хүhанай үнгэтэ ситецэй орон» гэжэ нэрлээ бэлэй! Россин текстильнэ үнинэй предприяти болохо «Трехгоркын» гаргадаг суута ситецүүд, энэ образ гаргахадань, жэшээ боложо үгөө hэн гэжэ комбинадайхид этигэдэг.

Жэлдээ хэдэн зуун миллион метр бүд — бүхэли гол горхоной урасхал болохо бүд Москвагай предприятиин конвейерhээ гарадаг байна бшуу. Харин энэ голой эхин хани барисаанhaa захалдаг. Оронойнгоо бүхы нютаг нугануудта болон хилын саана эльгээгдэдэг өөhэдынгөө бүдүүдые гаргахын тула ниислэлэй бүд нэхэгшэд Дунда Азиhaa ерэhэн хлопок болон шэрэ будагуудые, Украинаhaa ерэhэн станогуудые хэрэглэдэг гээшэ.

Талмай дээрэ гаража ерэhэн ЗИЛ-эй автомобильнуудай хүнхинөөнтэй хамта манаи үг ухаанда түүхын сууряан оршон ерэнэ... Энэмнаи 60 жэлэй саада тээ болоhон ушар. Шад улаан шэрээр будагдаhан ашаанай арбан машинануудай 1924 оной Октябриин жагсаалда гаража ерэhэн ушар дэлхэй дээрэ үзэгдөөгүй юумэн болоо бэлэй. Москвагай автомобильна бүлгэмэй мууухан мастерскойнууд соо суглуулагдаhан эдэ машинанууд социалис индустриин шэнэ hалбариин — автомобиль бүтээлгын мүндэлhэн тухай мэдүүлээ бэлэй.

— Манай түрүүшын «АМО» Улаан талмайда гарахаар бэлдэжэ байхадаа, бүгэдөөрөө найруулhан, «Капиталист-эзэндэ байгаагүй автомобиль хүдэлмэришэн-эзэн зохёон байгуулна» гэhэн бэшэгтэй плакат түрүүшын машина дээрэ бидэ хадаа бэлэйбди, — гэжэ ЗИЛ-эй ветеран М. Фильцер дурсана. Эдэ үгэнүүд мүнөөдэр энеэдэтэйгээр дуулдажашье болохо, харин тиигэбэшье түрүүшын совет автомобиль бүтээлгэдэ бидэнэй хүн бүхэн гансашье өөрынгөө хүдэлмэриин шадабари сүм зорюулаа бэшэ, харин манай ниитын ангиин эрмэлзэл харуулhан байха юм. Энэмнай мүнөө бэелэнхэй. Совет автомобильнууд дэлхэйн 85 орондо эльгээгдэдэг болонхой ха юм.

Харин Москвагай автомобиль бүтээгшэдэй талмай дээрэ гаргаhан фото-зураг дээрэ харуулагдаhан дизельнэ асари томо машина — энэмнай ЗИЛ-эй углөөдэрэй хэрэг болоно.

— «ЗИЛ—169» гэhэн шэнэ машина ямаршье газарта ябажа шадахаараа, бата найдамтайгаараа илгарна. Иимэ хүсэтэ автопоезднууд хүдөөгэй ажалшадта тон хэрэгтэй ха юм, — гэжэ ахамад конструктор В. Кошкин хөөрэнэ.

Метро баригшадай колонныи өөhэд тухайгаа мэдүүлhэн томо транспарант дээрэ «М» гэжэ үзэгтэй зэргэлэн «30» гэhэн тоо харагдана: иимэ хэмжээнэй газар дорохи лининүүдые тэдэ арбан нэгэдэхи табан жэлдэ ашаглалгада оруулха зэргэтэй. Энэмнай урдахи табан жэлэйхиhээ гурбанай нэгэ хубяар ехэ болоно. Жагсаалда гарагшадай дунда проходчигуудай бригадир, ленинскэ комсомолой шангай лауреат Николай Кустов алхална. Тэрэнэй комсомол-залуушуулай коллектив аяар октябрь hарада жэлэйнгээ түсэб дүүргэhэн байха юм.

— Шэнэ жэлэй урда тээ, манай уялганууд дотор бэшэгдэhэнэй ёhoop, Горьковско-Замоскворецкэ радиусай «Ленино», «Орехово», «Кантемировская» гэhэн шэнэ станцинууд түрүүшын, пассажирнуудые угтаха байна. Метро баригшад шэнэ лининүүдые хараалагдаhан болзор сооль тушааха гэhэн зайлашагүй хуули гуримтай юм. Һүүлэи таоин жэл соо энэ гурим нэгэтэшье хазагайруулагдаагүй байха, — гэжэ тэрэ ТАСС-ай корреспондентнүүдтэ хэлээ.

Гиимэл даа, газар дорохи трассануудые баригшад өөhэдынгөө ажалай ёho заншалаар омогорхохо дүүрэн эрхэтэи. Гушаад онуудта тэдэ орон дотороо түрүүшүүлэи зэргэдэ Алексей Стахановай үүсхэлые hайшаан дэмжээ бэлэи. Гиимэhээ метро баригшад онсо ехэ дэожэлтэйгээр стахановска хүдэлөөнэй 50 жэлэй ойн баярта бэлдэжэ байнхай. Оин баярай гаошагай ажалай вахтада хэдэн зуугаад бригаданууд болон 102 участок үнинэи хүдэлжэ байна.

Октябрьда совет арадай зорюулhан рапорт дотор БАМ дээрэ туйлагдаhан ажалай гайхамшагта илалта тухаи мэдээсэл эгээл үнэтэи мүрнүүд болоно: энэ асари ехэ зам дээрэ үргэлжэдөө поезднуудай яоалга болзорhoo нэгэ жэлээр урид нээгдэбэ ха юм.

Улаан талмай дээрэ БАМ-ай колонно үгы, тиигэбэшье бүхэсоюзна габшагай барилгын коллектив Октябриин hайндэртэ ниислэл хото өөhэдынгөө бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэдые эльгээhэн байха юм. Тэдэнэй нэгэнтэй — Социалис Ажалай Герой Иван Варшавскитай бидэ хөөрэлдээбэбди. Зүүн ба баруун зүгүүдhээ, мантаи хөөрэлдэгшэ болон мүн лэ мүнөө ажалай Герой болоhон А. Бондариин хүтэлбэрилдэг бригаданууудай урда урдаhaa дабшажа ябаhанайнь хойноhoo бүхы оромнай адаглан харадаг байгаа ха юм. Эдэ ханинарнай Байгал-Амарай түмэр замые нэгэдүүлhэн hүүлшын «алтан залгалаа» хамта табяа бэлэй.

—Ой тайга соо самсаал гаргаhан, харгын далан дээрэ шулуу шорой адхаhан, хүүргэнүүдые бариhан ба тоннельнүүдые сүмэ малтаhан манаи нүхэдэй хүнгэн бэшэ ажалай үрэ дүн бидэ имагтал гаргаhан байнабди. БАМ-ай барилга болон ашаглалгада хабаадагшадта КПСС-эй ЦК-гай эльгээhэн амаршалга дотор энэ түмэр зам бүхы оромнай барисана гээд тэмдэглэгдэhэн юм. Энэ зам дээрэ бүхы республиканууудай түлөөлэгшэд, ээм эмээ түшэлсэн, амжалтатайгаар ажаллана, хэдэн мянган газар нютагуудhaa манда техникэ болон материалнууд эльгээгдэнэ. Тиимэhээ мүнөөдэр манай олонациональна Эхэ ороной гол талмай дээрэhээ миниин нүхэдэй үмэнэhөө туhаламжа ба дэмжэлгын түлөө бүхы совет хүнүүдтэ айхабтар ехэ баяр баясхалан хүргэхые би хүсэнэб, —гэжэ Иван Николаевич хөөрэбэ.

Москвада шэнэ байра абаhан 400 шахуу хүн үдэр бүри амаршалга хүлеэн абадаг гэжэ бүхые мэдэхэ, манай статистика тоолон гаргаа. Иимэ баяр баясхалан гэр байра барилгын нэгэдэхи комбинадай ажалшад болон тэдэнэй нүхэдүүд бэлэглэнэ бшуу. Заводой конвейерhээ сэхэ ниислэлэй шэнэ кварталнуудта гоё hайхан гэрнүүд нүүдэг байна. Харин ДСК-1-нэй колонно дээрэхи транспарантнууд орон дотороо эгээл түрүүлэн Крылатскада баригдаhан бүхэли городои комплекс Октябриин hайндэрэй урда тээ иимэ «аяншалга» хээ гэжэ мэдээсэнэ. Дүрбэ мянгаад бүлэнүүдые гансашье hайнаар баригдаhан квартиранууд эндэ угтаха бэшэ, харин хангалгын бүхы комплекстой — hургуулинууд болон үхибүүдэй саадуудтаи, поликлиникэ болон магазинуудтай, ниитын түб болон газар доро бариhан гаражнуудтай —болбосон түхэлтэй, бэлэн болоhон микрорайон угтаха байна бшуу.

Манай ниитын совет гэр дотор бодото эзэн байха, арадай мүнгэ зөөрие, хайлуулагдаhан металлай килограмм, ороohоной хоолос бүхэниие обществодо эгээл ехэ ашагтайгаар, гамтай зүбөөр хэрэглэлгэ хангаха гээшэ арадай хинагшадай ажал ябуулгын үндэр дээдын уг зорилго болоно. Москвада 360 мянган арадай хинагшад бии юм.

Тиимэhээ 360 мянган хүнэй анхаралтай нюдэнүүдhээ ямаршье дутуу дунданууд халхалагдахагүи, 360 мянган хүнүүдэй гарнууд, хэн нэгэн ерээжэ, элишэлэгдэhэн эдэ дутагдалнуудые усадхаха гэжэ хүлеэнгүй, харин өөhэдөө хэрэгээ бүтээдэг, гэжэ «Красная заря» нэгэдэлэй арадаи хинагшадай бүлэгые толгойлогшо Н. Копченова өөрынгөө hанал бодол хубаалдана. —Совет хүн бүхэн өөрыгөө арадай хинагша гэжэ тоолохо ёhотой, энэ хадаа тэрэнэй эрхэтэнэй уялга мүн. Имагтал иигэжэ энэ асуудал Константин Устинович Черненкын үгэ хэлэhэн Арадай хинагшадай бүхэсоюзна зублөөн дээрэ табигдаа бэлэй.

Партиина захяагай хэр бэелүүлэгдэжэ байhан тухаи иимэ нэгэ жэшээ харуулалтай: Москвагай арадай хинагшадай дурадхалаар гансал hүүлэи хоер жэлэй туршада 100 миллионhoo дээшэ киловатт-час электрын элшэ хүсэн, 7 мянган тонно нефтепродуктнууд, нилээд ехэ металл, барилгын болон бусад материалнууд алмагдаhан байна.

Ниислэл хотын ажалай гвардитай нэгэ жэгдээр Улаан талмай дээгүүр хүдэлмэришэн ангиин залуу халаан —техническэ мэргэжэл олгодог училищинуудай hурагшад гарана. Городой 202 ПТУ-нууд Москвагай арадай ажахые залуу кадрнуудаар хангаха гол hургуулинууд болонхой. Бээз даанхай ажалай ажабайдалда оролшо залуушуулай дүрбэнэй гурбан хубинь тэндэ дунда эрдэм, хүдэлмэришэнэи мэргэжэл болон абари зангай талаар хатуужалга абадаг байха юм.

Манайда эдир үетэн бүгэдэ арадай анхарал оролдолгоор хүреэлэгдэнхэй. «Бүхы hайн юумэеэ — үхибүүдтэ!» гэhэн уряа орон доторхи эгээл томо «Детский мир» универмагай ажалшадта ажалайнь тодорхой программа боложо үгэнэ.

— Манай коллектив бүхыдөө шахуу эхэнэрнүүдhээ, харин тиихэдээ эхэ болон хүгшэн эжынэрhээ бүридэнэ. Сентябриин нэгэнhээ үнэ сэнгүүдэйнь хямдаруулагдаhан эд бараа үргэнөөр худалдалгада бэлдэжэ байхадаа, бидэ энэ ушар гэр бүлын мүнгэ hангай байдалда хэр нүлөө үзүүлхэб гэжэ бодомжолдог байгаабди. Арадай ажабайдалые хэлбэришэгүйгөөр hайжаруулха гэhэн партиин хараа шугамай бодото дээрэ бэелүүлэгдэжэ байhые наймааган хоёр талаhaa — наймаалагшад шэнгеэр, худалдан абагшад шэнгеэр — хараха бидэ арга боломжотой гээшэбди. Үхибүүдэй эд бараа хүнгэлэлтэтэй рознично сэнгээр худалдаха политикые бэелүүлгэдэ манай гүрэн жэл бүри миллиард шахуу түхэриг гаргашалдаг гэхэдэ, илангаяа зохид байна. Энэмнай баhал ажабайдалаи манай, совет шэнжэ шанарай онсо илгаа болоно ха юм, — гэжэ магазинай директор Л. Чалая хөөрэнэ.

СССР-эй Гүрэнэй герб дээрэ ээрэн табигдаhан таряанай хоолосуудай алтан гэрэл талмай дээгүүр сасарна. Энэмнай Тимирязевска районой колонно гаража ерэбэ. Тэрэнэй газар хүдөө ажахын научна түб болон бүридэhэн түүхэтэй. Газарай үрэжэл hайжаруулгатай холбоотой үргэн ехэ зорилгонуудые А. Н. Костяковой нэрэмжэтэ Гидротехникын болон мелиорациин бүхэсоюзна эрдэм-шэнжэлгын институдай коллектив шиидхэдэг юм.

—Миниин hанахада, мелиораторай мэргэжэл эгээл hонирхолтой байха юм. Сэсэглэн hалбарhан газарhaa гоё hайхан юумэн байхагүй, харин энэмнай манай хүсэл оролдолгын зорилго болоно ха юм. Сагай уларилай хубилалтаhaa дулдыдангүй, тогтууритай баян ургаса абаха хэрэгтэ Газарай мелиораци хүгжөөхэ удаан болзорой программа баталан абаhан КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй шиидхэбэринүүд бидэниие зоригжуулна. Бага бэшэ юумэн хэгдээ. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ 90 шахуу научна дурадхалнууд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, тэрээнhээ 55 миллионhoo үлүү түхэригэй ашаг олзо абтаhан байна бшуу, —гэжэ СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат, хүдөө ажахын эрдэмэй доктор В. Емельянов хөөрэнэ.

Замбуулинай «газарай», хүдэлмэришэнэй мэргэжэл улам бүри үргэн болоно. Замбуулинай дайдые эб найрамдалай ба хүгжэлтэ дэбжэлтын аша туhада эрдэм-техникын талаар харилсаа холбооной оршом хамтынгаа оролдолгоор болгохо гэhэн уряатайгаар Юрий Гагаринай түүхэтэ ниидэлгын үдэр манай орон бүхы дэлхэйдэ хандаhан юм, энэ хараа шугамдаа хубилшагүй үнэн сэхэ байhан зандаа.

—Энээниие Л. Кизим, В. Соловьев болон О. Атьковой hаяхан дүүрэhэн ниидэлгэ —түүхэтэ эгээл удаан болзорой ниидэлгэ эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ. Орбитада 237 сүүдхын туршада хүдэлхэдөө, манай нүхэдүүд гансашье олон тоото научна онсо өөрсэ туршалгануудые хээ бэшэ, харин замбуулинай мэдээсэлнүүдые научна болон бодото хэрэгэй зорилгоор хэрэглэдэг манай ороной болон социалис хэдэн гүрэнүүдэй хэдэн зуун организацинуудай захилнуудые дүүргэhэн байха юм. Ниидэлгынгээ амжалтатайгаар түгэсхэлгые экипаж фашизмые бута сохиhон совет арадай Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулаа. Энэмнай түби дэлхэйн хүнүүдтэ гансашье амгалан тайбан газар бэшэ, харин амгалан тайбан замбуулин хэрэгтэй гэжэ шэнээр hануулhан ушар болоно бшуу.

Жагсаалшадай колонно дээгүүр томо гэгшын нээгдэhэн ном харагдана. Энэ жэлдэ оромнай түрүүшынхеэ бүгэдэ арадай шэнэ hайндэр—Эрдэм мэдэсын үдэр тэмдэглэhэн байна. Манай ороной хүн зоной гурбанай нэгэ хубинь мүнөө hурадаг байха юм. Жэшээлхын тула энээниие hануулая: тэрэниие хүтэлбэрилэгшэдэй өөрынгөө орониие «хүгжэлтэ дэбжэлтын түшэг тулгуури» гэжэ hайрхуугаар соносходог США-да 17 наhанhaa дээшэ хүн зоной 22 процентнь бодото дээрээ үзэг бэшэг мэдэхэгүй, хоёр хахад миллион американ үхибүүд оройдоо hурадаггүй гээшэ...

Улаан талмай дээрэ, хүн зоной урасхал соо энэ наhажаал, газаа талаараа ямаршье ондоо тэмдэггүй энэ хүниие илгаруулханиь бэрхэтэй. Борис Васильевич Воздвиженский бүхы наhаараа гансал тушаал—багшын тушаал даажа ябана. Арбан долоотой байхадаа Сибириин хүдөөгэй нэгэ hургуулида багшалжа эхилhэн юм. Үдэшэндөө тэрэл класс доторох тэрээнhээ хоёр-гурба дахин ехэ наhатай хүнүүдтэй хэшээл үнгэргэжэ, бэшэжэ, уншажа hургадаг байгаа. Һүүлдэнь Москвада багшын институдта hураа, hайн дураараа дайнда мордоо, илалта хүрэтэр дайлалдаа. Харин мүнөө 40 шахуу жэлдэ таhалгаряагүйгөөр ниислэлэй 124-дэхи дунда hургуулида багшалжа байнхай. Б. В. Воздвиженскиин багшын ажал Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргээр тэмдэглэгдэнхэй.

— Арадай гэгээрэлэй совет системын хүгжэлтын бүхы шатанууд — энэ миниин өөрын ажабайдал. Тиимэhээ энэ ушар hургуулиин мүнөөнэй реформын онсо шухала талые гүйсэд дүүрэнээр сэгнэхэ арга намда олгоно. Эсэсэй эсэстэ тэрэнэй уг зорилго гэхэдэ, өөрынгөө хүсэл эрмэлзэл болон арга шадалые өронойнгоо хэрэглэмжэ болон аша туhатай нэгэдхэн харахадань залуушуулда туhалха хэрэг болоно гээшэ. Тиимэhээ багшада— обществын этигэмжэтэ, нюурта — онсо үүргэ энэ талаар даалгагдана бшуу. Юуб гэхэдэ, хүниие бүридүүлэн хүмүүжүүлгын эхиндэ тэрэмнай байна ха юм,— гэжэ тэрэ бидэндэ хөөрэнэ.

Залуушуулай хүсэ, шадабари болон эрдэм мэдэсэ хэрэглэхэ газарнууд нилээд үргэн гээшэ. Карта дээрэ гансал комсомолой бүхэсоюзна габшагай барилгануудай тоо 66 болоно. Харин тэдээн бүхэндэ Москвагай комсомолой түлөөлэгшэдтэй заатагүй уулзажа болоно.

Ниислэлэй ажалша залуу үетэн өөрынгөө туг дээрэ үргэн ябана. Городой гурбадахи залуу хүдэлмэришэн —коммунис ажалай ударник. Агууехэ Октябриин hайндэрэй урда тээ 40 мянганhaa дээшэ хүбүүд, басагад түсэбтэ табан жэлэй дүрбэн жэлэй даабаринуудые дүүргэжэ шадаа.

Улаан талмай дээрэ баяр баясхалангай, хүхюун дорюун оршон байдал үргэлжэлhөөр. Энээниие талмай дээгүүр зэдэлhэн хүгжэм дуунууд эгээл зүбөөр, эгээл найдамтайгаар элирхэйлэн харуулжа үгэнэ. Эдэ дуунууд ажаhуухадамнай, ажабайгуулгадамнай туhалдаг бэлэй. Тэдэ мүнөөнэйхидэл адли hайндэрнүүдтэшье, манай дабажа гараhан дайн шэнги шэрүүн хатуу туршалгын жэлнүүдтэшье хододоо бидэнтэй хамта ябаа. Тиимэhээ hайндэрэй газетэнүүдтэ нэрлэгдэhэн СССР-эй Гүрэнэй шангай шэнэ лауреадуудай дунда бүхы наhаяа дуунда зорюулhан хүнэй — Эдуард Колмановскиин нэрые уншаhамнай гүнзэгы удхатай байба.

— Энэ намда айхабтар ехэ нэрэ хүндэ, айхабтар ехэ баяр баясхалан болоно,— гэжэ композитор хөөрэнэ.— Энэ шагнал ажалша арадтаа үнэн зүб алба хэдэг бүхы манай дуунай цехтэ үгтэhэн ехэ хайра гэжэ тоолоноб. Арадай үзэл сурталай-ёhо гуримай шэнжэ шанар, бодото совет шэнжэ бүридүүлгэдэ үзүүлдэг литература болон искусствын ехэ үүргэ тухай СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной ойн баярай пленум дээрэ нүхэр К. У. Черненко тон зүбөөр, гүн удхатайгаар хэлээ бэлэй. Би олон дуу бэшээб, тэдэниие дууладаг байхадань, жаргалтайб. Тиигэбэшье эгээл үнэтэйнь гэхэдэ, Евгений Евтушенкын гоё hайхан шүлэгүүдээр бэшэгдэhэн «Хотят ли русские войны?» гэhэн дуун болоно. Энэ дуун хадаа эгээл шухала юумэн тухай — дайн болон эб найрамдал тухай, арадай дурасхаал тухай бэшэгдэhэн дуун гээшэ.

Кремлиин буурал ханануд дээгүүр хүгжэм дуун зэдэлнэ. Баяр баясхалангай болон этигэл найдалай, ажалай болон эб найрамдалай дуунууд. Тэдэниие талмай дээгүүр зэдэлүүлhэн хүнүүд өөрынгөө нютаг газарта дуратай, тэрээн дээрэ үнэн сэхээр хүдэлдэг байна бшуу. Хэрбээ, урданайхидал адли, хэрэгтэй болоо hаань, тэрэнээ тэдэ хамгаалжа шадаха юм. Тиигэбэшье эдэнэй гол анхарал эб найрамдалда зорюулагданхай. Энэ гүн удхатай үгые Октябрь өөрынгөө туг дээрэ мүндэлхэ үедөө бэшээ бэлэй. Агууехэ революциин 67 жэлэй ойн үдэршье тэрэ, урдыхидаал адли, манай тугууд дээрэ, манай зүрхэ сэдьхэлдэ байhаар.

Улаан талмай дээрэhээ репортаж ТАСС-ай корреспондентнүүд М. Варатянц, Д. Джалогония, Л. Ермакова, Т. Иванова, О. Московский, С. Сахно бэлдэбэ.

КРЕМЛИИН СЪЕЗДНҮҮДЭЙ ОРДОН СОО БОЛОhОН УУЛЗАЛГА

Агууехэ Октябриин социалис революциин 67-дохи жэл[...] ойтой дашарамдуулан, Совет Социалис Республикану[...] дай Союзай правительство ноябриин 7-до Кремлиин Съезд[...] нүүдэй ордон соо уулзалга хэбэ.

Нүхэд К. У. Черненко, Г. А. Алиев, В. И. Воротни[...], М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громыко, Г. В. Р[...] манов, М. С. Соломенцев, Н. А. Тихонов, П. Н. Дем[...], В. И. Долгих, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, В. М. Чебриков, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, Е. К. Лига[...], Н. И. Рыжков гэгшэд уулзалгада хабаадаhан байна.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд, гэшүүндэ кандидадууд, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүд, СССР[...] ба РСФСР-эй Верховно Соведүүдэй депутадууд, минис[...]ствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, [...]тиина, совет болон ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, [...]гэй начальнигууд, партиин, дайнай ба ажалай ветеран[...], үйлэдбэриин түрүүшүүл, эрдэм, соёлой ажал ябуулагш[...], летчик-космонавтнууд зал соо байбад.

Һайндэртэ хабаадахаяа манай орондо ерэhэн коммун[...] болон хүдэлмэришэнэй партинуудай элитэ мэдээжэ [...] ябуулагшад, гадаадын бусад айлшад, Советскэ Союз[...] байдаг дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй толго[...]логшонор, шажанай түлөөлэгшэд, журналистнууд у[...]залгада хабаадалсаа.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Вер[...]ховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. У. Черне[...] сугларагшадта хандажа, үгэ хэлээ.

Нүхэр К. У. ЧЕРНЕНКЫН хэлэhэн үгэ

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Хүндэтэ айлшад!

Манай партиин Центральна Комитедэй, Верховно Со[...]дэй Президиумэй болон СССР-эй правительствын даа[...] барнне дүүргэхэ байhамни намда алтай. Бидэнэртэ [...] ехэ хүндэтэй hайндэрөөр—Агууехэ Октябриин социа[...] революциин 67-дохи жэлэй ойгоор эндэ суглаhан бү[...] хүнүүдые амаршалхые хүсэнэб.

Дэлхэйн үйлэ хэрэгүүдтэ, хүн түрэлтэнэй хуби зая[...] манай революциин үүргэ нүлөөн айхабтар ехэ юм. Ле[...]нэй хэлэhэнэй ёhoop, тэрэ нэн түрүүн «социализм тэ[...] замые бүхы дэлхэйдэ зааhаараа» туйлай ехэ удха шан[...]тай байна.

Манай партиин, манай арадай шэнэ общество байгуул[...]да түрүүлэн зам гаргаhандань, социалис байгуулалты[...] улам үндэр дээдын орьёл өөдэ батаар, хэлбэришэгүйгө[...] дабшажа ябаhандань, бидэ омогорхонобди. Революци[...] улаан тугта, манай коммунис суртал hургаалнуудта [...]бэришэгүй үнэн сэхэ байhандаа омогорхонобди.

Партиин хамтын ухаан бодол, дүй дүршэл, эмхидхэ[...] хүдэлмэри, бүхы совет хүнүүдэй зохёохы хүсэн ба эр[...] зориг мүнөө үүсхэлтэ, зориг бадаруулма зорилгонууд[...] бэелүүлэгдэжэ байна. Хүгжэлтэ түгэс социализмые на[...]жуулан hайжаруулха талаар бидэнэй урда табигдаhан [...]рилгонууд тухай эндэ хэлэнэб.

Имагтал эдэ зорилгонуудаар партиин политикын [...] шанар, ороной экономическа ба социальна хүгжэлтын [...]хы түсэбүүд тодорхойлогдодог гээшэ. Тэдэниие шиидх[...]гэ манай Эхэ орониие—улам хүсэн түгэс, үзэсхэлэн [...]хан, манай обществые—бүри нягта жагсаалтай, манай [...] байдалые бүри удха түгэлдэр, баян дэлгэр болгохо бай[...]

Мүнөөдэр Москвагай Улаан талмай дээрэ болоhон [...]гэй парад, ажалшадай жагсаал парти болон арадай эб[...]шэгүй бата нэгэдэлые үшөө дахин элирхэйлэн гэршаа[...] Манай алдарта хүдэлмэришэн анги, колхозно таряаши[...], арадай интеллигенци КПСС-эй ленинскэ политическэ хар[...] шугамые халуунаар hайшаан дэмжэнэ.

Энэ хадаа совет обществые али бүхы талаарнь хүгж[...]гын хараа шугам мүн. Энэ хадаа дэлхэй дээрэ эб н[...]рамдалые сахин хангаха, бэхижүүлхэ хараа шугам м[...]

Мүнөө үеын уласхоорондын байдал, дэлхэйн бүхы [...]дуудтал адли, совет хүнүүдэйшье hанааень ехээр зоб[...]но. Дэлхэй дээрэхи политикын түгшүүрил үшөөл hула[...]нагүй. Мүнөө hанаагаа зоболгые тэгшэлхэ, энэ түгшүүр[...]лые hуларуулха гээшэ хүшэр бэрхэшээлтэй. Эндэ ганс[...] эб найрамдал хангахые хүсэhэн үгэ хүүрээр юушье т[...]лажа, шадахагүй байнабди. Бодото хэрэгүүдые бэелүү[...] шухала.

КПСС, Совет гүрэн тушаа хэлэхэ болоо hаа, аха [...] партинуудтай хамта, социалис хани харилсаата орону[...]тай бата нэгэдэлтэйгээр бидэ дэлхэй дээрэхи политичес[...] байдалые гуримшуулан hайжаруулхын, хүн түрэлтэн[...] тохёолдуулагдажа байhан дайнай аюулые зайсуулан [...]рахын тула өөhэдhөөмнай дулдыдаhан бүхы юумэ хэ[...] байгаабди, саашадаашье хэхэбди. Манай шэн зоригто З[...]сэгтэ Хүсэнүүдые бэхижүүлхын тула, социализмын т[...]хэтэ туйлалтануудые найдамтайгаар хамгаалхын тула б[...] юумэ хэхэ байhамнай элитэ.

Манай Коммунис партиин түлөө! Агууехэ совет ар[...]дай түлөө!

Агууехэ Октябряар мүндэлhэн манай ниитын бай[...]лалтын түлөө!

Бүхы дэлхэй дээрэ эбдэршэгүй, бата эб найрамдал [...]гахын түлөө!

Эндэ байhан бүхы хүнүүдэй элүүр энхын түлөө! — хундага үргэхые дурадхахыемни зүбшөөгыт.

* * *

Константин Устинович Черненкын хэлэhэн үгэ удаа[...] үргэлжэлhэн альга ташалгаар угтагдаба.

Уулзалгын үедэ Советскэ Союзда байдаг дипломати[...]ска түлөөлэлгэтэ эмхинүүдые толгойлогшонор СССР-[...] Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. У. Чер[...]ненкын анхаралда дурадхагдаа.

Уулзалга үнэн зүрхэнэй оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

ГАБШАГАЙ АЖАЛАЙ БААТАРНУУД

ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ С. А. ШАЛАЕВАЙ хөөрөөн

Ажалай ба политическэ үндэр ехэ эдэбхиин оршон байдалда совет хүнүүд Агууехэ Октябриин hайндэрые угтаба. Ленинскэ партияа нягтаар тойрон жагсаhан тэдэнэр КПСС-эй XXVI съездын, манай партиин ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө урма зоригжолтойгоор ажаллана.

Хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадан, ажалай интеллигенциин зохёон байгуулхы ажалаар Эхэ оронойм най баялигууд арьбадхагдана, тэрэнэй үйлэдбэриин болон эрдэм-техникын хүсэн бэхижүүлэгдэнэ. Хүн бүхэнэй бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахадань, ниитын үрэ дүнгүүдтэ горитой хубитаяа оруулхадань, оромнай улам хүгжэн hалбардаг, совет бүлэ бүхэнэй hуудал байдал улам баян дэлгэр болодог байха юм.

Хүнүүдэй ажалай шэн габьяае бадаруулхын, тэдэниие бүгэдэ ниитын нэрэ хүндөөр хүреэлхын тула манайда ехэ юумэн хэгдэдэг гээшэ. Бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй 297 түрүүшүүлдэ 1984 оной СССР-эй Гүрэнэй шангуудые олгохо тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол энээниие тодо хурсаар батална.

Лауреадуудай алдарта отряд ехэ нэмэлтэ абаба. Мүнөө манай ороной олон миллион ажалшадые нэрэтэй солотойгоор түлөөлдэг 2 мянга гаран хүдэлмэришэд, колхознигууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд энэ үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Эдэмнай үйлэдбэриин хэмжээе үргэдхэхын, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулхын, тэрэнэй шанарые hайжаруулхын түлөө мүрысөөндэ эгээл үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаhан хүнүүд, олохон үнэтэ шухаг эхилэлтэнүүдэй үүсхэлшэд, эдэбхитэй уралан нарижуулагшад болоно.

Шагнагдагшадай дундаhaa эгээл ехэ бүлэгынь — 129 хүн бригадирнууд юм. Тэдэнэр арадай ажахын бүхы түрүү hалбаринуудые түлөөлнэ, ажалай эмхидхэлэй ба урмашуулгын бригадна онол аргын ехэ ашаг үрэтэй байhые бодото хэрэгээрээ харуулна.

Нефтиин промышленностьда энэмнай Главтюменьнефтегазай үрэмдэлгын хүдэлмэриин Сургутска управлениин үрэмдэлгын мастер Василий Ларионович Сидорейко болоно. Тэрэнэй бригада табан жэлэйнгээ даабариие нёдондо жэлэй сентябриин 30-да дүүргээ hэн. Тиихэдээ газар малтаха талаар бүхэсоюзна рекорд тогтооhон байгаа.

«Бүхы скважинануудые — ашаглагдагшадай жасада» гэhэн хүдэлөөнэй үүсхэл гаргаhан Тюменскэ областиин «Юганскнефтегаз» гэдэг үйлэдбэриин нэгэдэлэй Владимир Андреевич Васильевай бригадын дүй дүршэл арадай ажахын ехэ удха шанартаи юм. Һүүлэй гурбан жэлэи турша соо скважинануудаи хүдэлмэриин заhабарилгагүйгөөр хүдэлхэ сагые бригада 225-haa 395 сүүдхэдэ хүргэhэн байгаа. Тиигэжэ тус бригада түсэбhөө гадуур нефть олзоборилгые 2,5 дахин ехэ болгоо, 2 миллионhoo дээшэ киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмаа.

СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Олег Борисович Бобров нүүрhэнэй промышленностьда эгээл үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна. «Воркутауголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй «Воргашорская» шахтада нүүрhэ малтадаг тэрэнэй участок стахановска хүдэлөөнэй алдарта ёhо заншалнуудые арьбадхан, дүрбэн жэл удаа дараалан эгээл хүнхүшэр эрхэ байдалда жэл бүри 1 миллионhoo дээшэ тонно нүүрhэ малтана, тиихэдээ материальна ба элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдые ехээр алмана.

Бии байгаа элшэ хүсэ hайнаар хэрэглэлгэ ороной арадай ажахые хүгжөөлгэдэ шухала үүргэ дүүргэдэг юм. СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Ладышенска ГРЭС-эй котлотурбинска цехэй ахалагша машинист Станислав Михайлович Процышин энэ участогта нөөсэнүүдые бэдэрэлгэдэ горитой хубитаяа оруулаа. Түхеэрэлгэнүүдые hэльбэн шэнэдхэлгэ, новаторай дурадхалнуудые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлгэ түлишэ тон багаар гаргашалан, электрын элшэ хүсые ехээр үйлэдбэрилхэ арга коллективтэ олгоhон байгаа.

Ю. В. Андроповой нэрэмжэтэ Новолипецкэ металлургическа комбинадай Александр Антонович Чеграхчиин хүтэлбэрилдэг булад хайлуулагшадай бригада хара металлургида эгээл эрхим түрүү бригаданууудай нэгэн гэжэ тоологдодог юм. Нёдондо жэл тэрэнэй бригада хараалагдаhан даабариhaa гадуур 16 мянган тонно эрхим шанартай булад хайлуулхадаа, 128 тонно марганецтай ферросплавуудые, 1028 тонно условно түлишэ алмаhан байгаа. Орон дотороо эгээл ехэ булад хайлуулгын цехэй проектээр хараалhан хүсые болзорhoonь урид ашаглалгада оруулалгада түрүү технологи нэбтэрүүлгэдэ бригадир ехэ хубитаяа оруулhан байха юм.

Сибириин эрдэмэй-үйлэдбэриин модо бэлэдхэлэй нэгэдэлэй Карабульска леспромхозой комплексно бригадын бригадир Леонид Николаевич Гневашев СССР-эй Гүрэнэй шанда хүртөө. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг коллектив табан жэлэй гурбан жэлэй туршада түсэбэй ёhoop 434 мянганай орондо 700 шахуу мянган кубометр модо бэлдээ. Түрүү бригадирай хүдэлмэриин дүй дүршэлые оронoймнай олохон модо бэлэдхэгшэд халам абаhан байна.

Машина болон приборнуудые, бусад өөрсэ шухаг түхеэрэлгэнүүдые зохёон бүтээhэн ехэ бүлэг хүдэлмэрилэгшэд лауреадуудай тоодо орono. Эдэмнай хэд бэ гэбэл, КПСС-эй XXV съездын нэрэмжэтэ «Интеграл» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй полупроводниково приборнуудые хабсаргагша Нина Михайловна Добрицкая, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Львовой үйлэдбэриин нэгэдэлэй мүлигшэдэй бригадир Юрий Васильевич Кротов, Белоруссиин Компартиин 60 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Минскын часай заводой бригадир Галина Павловна Маевская гэгшэд шэнэ лауреадуудай тоодо орono.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаhан Илалтын 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн габшагай ажалай вахта үдэрhөө үдэртэ ургана. Ниислэл хотын ЗИЛ-эй 2500 гаран хүдэлмэришэд хубиингаа табан жэлэй даабаринуудые дүүргэжэ, энэ hайндэр угтахые шиидэнхэй. Прессэй корпусой механо-хабсаргалгын хүдэлмэриин слесарь Александр Юрьевич Зоголь мүрысэгшэдэй манлайда дабшана. Харууhандаа абаhан гагнууриин арбаад түхеэрэлгые хангахадаа, түрүү үйлэдбэришэн айхабтар орёо, харюусалгатай хүдэлмэри бэелүүлжэ, бүхы продукцияа эрхим шанартайгаар гаргадаг юм. Тэрэнэй дурадхалаар участогай ажал тон шэнээр табигдажа, ажалай сагые гээлгэ хороогдоhон, ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлүүлэгдэhэн байна.

Промышленностиин хэдэн hалбаринуудта үнгэргэгдэжэ байhан экономическа үргэн ехэ хэмжээнэй туршалгын эрхэ байдалда Ленинградай Н. М. Швернигэй нэрэмжэтэ «Электрик» заводой коллектив жэлэй эхинhээ хойшо хүдэлнэ. Ажахые эрхилэлгын шэнэ онол аргын hайн үрэ дүнгүүд мүнөө элеэр харагдана. Предприятида ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлүүлэгдээ, продукци гаргалга ехэдхэгдээ, договороор хараалагдаhан захилнуудые дүүргэхэ түсэб гүйсэд бэелүүлэгдээ. Үйлэдбэриин нөөсэнүүдые бэдэрхэ, ашаг үрыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ слесарь-инструментальщик Валентин Иванович Левашко ехэ хубитаяа оруулна. Тэрэнэй бүтээhэн технологическа түхеэрэлгэ гансал «Электрик»-тэ бэшэ, харин ороной бусад олон предпиятинуудта үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

СССР-эй Гүрэнэй шангай олон лауреадууд арадай хэрэглэмжын ба хүн зоной ажаhуудалые хангалгын эд бараа үйлэдбэрилдэг юм. Москвагай гадар хубсаhа нэхэдэг үйлэдбэриин нэгэдэлэй бригадир Валентина Федоровна Журавлева табан жэлэй эхинhээ хойшо 12 жэлэй нормо дүүргээ. Техническэ мэргэжэлэй училищи дүүргэгшэдhээ бүридэhэн бригадые тэрэ хоёрдохи жэлээ хүтэлбэрилнэ. Залуу мэргэжэлтэд түсэбөөр хараалагдаhан ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлүүлээ. Валентина Федоровна баян дүй дүршэлөө хубаалдадаг юм. Имагтал нёдондо жэл 56 залуу басагадые мэргэжэлдээ hургаhан байгаа.

КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1984 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд Эдеэ хоолой программые амжалтатайгаар бэелүүлхын, ороной агропромышленна комплексые хүгжөөхын тула айхабтар ехэ удха шанартай байна. Газар таряалангые үргэнөөр шанаржуулан hайжаруулха гээшэ хүдөө ажахые саашадань хүгжөөлгын шухала нүхэсэл болоно гэжэ Пленум дээрэ тэмдэглэгдээ hэн.

Ороной мелиораторнуудай алдарта отрядай түлөөлэгшэд шэнэ лауреадуудай тоодо орono. «Мосмелиорация» нэгэдэлэй «Водстрой-14-нэй» Ногинска нүүдэл-оньhожоруулагдамал колонныи бригадир Валерий Иванович Иванькин тэдэнэй тоодо орono. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг коллектив табан жэлэй гурбан жэлэй туршада дүрбэн жэлэйнгээ даабари дүүргээ. Эрхим шанартай бэелүүлэгдэhэн хүдэлмэриин өөрынь үнэ сэн хэдэн арбаад мянган түхэригөөр хямдаруулагдаа.

Хүдөөгэй эрхим түрүү ажалшад: колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын бусад предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй Гүрэнэй шангуудта хүртэбэ.

Ажалай эмхидхэлэй түрүү аргануудые нэбтэрүүлhэнэй, тарилгын хүдэлмэриин технологиие саг үргэлжэ нарижуулhанай ашаар Волгоградска областиин «Рассвет» колхозой Иван Никитович Киселевой хүтэлбэрилдэг таряашадай оньhожоруулагдамал звено хэдэн жэлэй турша соо үндэр баян ургаса ургуулжа абана. Кабардино-Балкарай АССР-эй «Красный Кавказ» колхозой тракторист-машинист Хамидби Хамидович Гутов газар таряалан эрхим hайнаар элдүүрилдэг байhаараа шалгардаг. Эстониин ССР-эй «Выхма» колхозой hаалишан Аста Хансовна Роммановская үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 6825 килограмм h[...] hаадаг юм.

Азербайджанай ССР[...] В. И. Ленинэй нэрэмжэ[...] совхозой ахалагша хони[...] Джаббар Алескерович Дж[...]баров 1830 толгой хони[...]туд бүхэнhөө 4,2 килограм[...] эрхим шанартай нooho х[...]шалба. Энэнь республик[...] дундуур хэмжээнэйхиhээ [...] шахуу дахин ехэ болоно. Т[...]рэ 100 эхэ хониндhoo 1[...] хурьга абаhан байна.

Лауреадай нэрэ зэргэ[...] хүртэhэн хүдөө ажахын б[...]сад хүдэлмэрилэгшэд үнд[...] ехэ амжалтануудые мүн [...] туйлаhан байха юм.

Хүдэлмэришэд - лау[...]адуудай туйлаhан ажала[...] илалтанууд социализм[...] гүн ехэ уг зорилго доторх[...] обществын аша туhада [...]лөөлэгдэhэн ажалда нэбт[...]рүүлэгдэhэн буурашагүй [...] арга боломжонуудые эли[...]хэйлэн харуулна. Тэдэнэ[...] жэшээ манай ороной ол[...] миллион ажалшадай үйлэ[...]бэриин үндэр үрэ дүнгүүд[...] туйлахын түлөө тэмсэл[...] зоригжуулна. Түрүүшүүл[...] дүй дүршэлые үргэнөөр нэб[...]тэрүүлгэ хадаа партиин х[...]раалhан түсэбүүдые амжал[...]татайгаар дүүргэхэ шухал[...] нүхэсэл болоно. Энэ дүй дүр[...]шэлыень бүхы ажалша кол[...]лективүүдтэ нэбтэрүүлж[...] дэлгэрүүлхэ гээшэ профсою[...]зай организацинуудай гол [...] зорилго мүн.

Профессиональна Союзу[...]дай Бүхэсоюзна Централь[...] Совет үндэр дээдэ шагн[...]лаарнь шэнэ лауреадууд[...] халуунаар амаршалаад, та[...]бан жэлэй даабаринууд[...] болзорhoonь урид дүүргэх[...] түлөө социалис мүрысөөн[...] зохёохы ехэ амжалтануудые [...] туйлахыень тэдэнэртэ хүсэ[...]нэ.

(ТАСС).

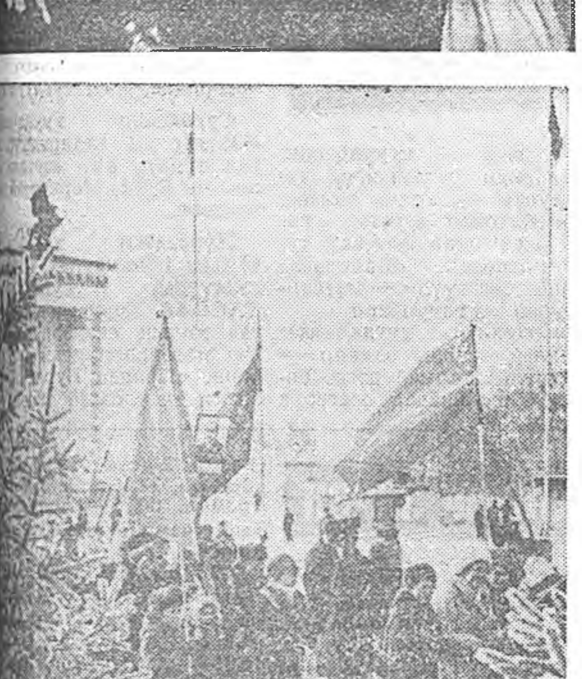
АЖАЛАЙНГАА ЖОЛООЕ АДХААД БАХИМ...

(Соведүүдэй талмай дээрэ болоһон Улаан-Үдэ хотын ажалшадай жагсаалһаа)

ҮСЭГЭЛДЭР ниислэл хотымнай гол талмай дээрэ үглөөнэй 8 час 30 минутаһаа эхилжэ, хүн зон олооровоо сугларжа эхилээ. Республикын ба городой хүтэлбэрилэгшэд— КПСС-эй обкомой, Улаан-Үдын горкомой бюрогой гэшүүд, СССР-эй, РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй, мүн городской болон районно Соведүүдэй депутадууд, революциин, дайнай, ажалай ветеранууд, олониитын түлөөлэгшэд һубарилдан ерэбэ. Хүн зоной шарай баяртайнууд, досооһоо гэрэлтэһэн мэтэнүүд. Бүүдэгэр, шэмэрүүн һалхитай үдэрэй тохёолдоошье һаа, Агуухэ Октябриин социалис революциин ээлжээтэ ойе тэмдэглэжэ байһан арадаймнай баярые сагай ямаршье уларил унтараажа шадахагүй байна бшуу. Тиигээдшье ниислэл хотомнай һайндэрэйнгээ үмэдхэлые нэмэреэд, наартай гоёор харагдана. «Агуухэ Октябриин социалис революциин 67-дохи ой мандаха болтогой!» гэһэн уряа үгэнүүдтэй мантан томо плакат правительственнэ ендэрэй тушаа урда оршодог «Бурятгеология» нэгэдэлэй байшангай магнайда аржына. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдэй дүрэ зурагууд правительственнэ ендэрэй хоёр талые шэмэглээ. Сэрэгшэ хүбүүдэй хүндэтэ харуулда сэхэ зогсоһон шэнги, сэнхир ногоон хасууринууд саһан дахаяа нэмэринхэй, нюдэндэ уринаар жэрылдэнэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда совет арадай түйлаһан Илалтын 40 жэлэй ойн угтамжын оршон байдалда мүнөө жэлэй Октябриин һайндэр тудалдаба. Тиимэһээ һайндэрэй шэмэглэлдэ Илалтын ойдо зорюулһан шэнжын элбэг байһаниинь гайхалгүй. «Илалтын 40 жэлэй ойдо — габшагай ажалай 40 недели» республика соо соносхогдоод, бэелүүлэгдэжэ эхилэнхэй. «Сэрэгшэдэй габьяада — ажалай габьяа» гэжэ нэрлэгдэһэн дурасхаалай вахта зарим коллективүүдтэ соносхогдоо. Энэ ушар хадаа ажалай журамые эрид һайжаруулха хэрэгтэ нүлөөлжэ, үйлэдбэриингөө түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө ажалшад эршэтэйгээр тэмсэжэ эхилээ.

Үнинэй тогтонижоһон ёһо заншалаар, ниислэл хотымнай ажалшадай жагсаалые Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствын һургуулиин һурагшад нээбэ. Үглөөнэй 10 сагта һайндэрэй жагсаалай эхилһые гэршэлэн, дохёо татагдаад, Железнодорожно районой һургуулинууд Соведүүдэй талмайн асфальт дэбисхэрые дорьбосо алхалалдан, правительственнэ ендэртэ дүтэлжэ ерэлэй. Энэ районой һургуулинуудай һурагшад һуралсалдаа, ниитэдэ туһатай ажалда, спортдо—алишье талааран үндэр амжалта түйлажа, һурагшадай колонные толгойлхо эрхэдэ хүртөө юм. 14-дэхи, 42-дохи, 40-дэхи, 15-дахи һургуулинуудай һурагшад барабануудаа дорьбоотойгоор сохин, горнын аяа огторгой хүрэтэр сууряатуулан, согтой хүхюунээр талмай дээгүүр үнгэрөөд. «Ажалаймнай эдир халаан—совет һургуулиин һурагшадта алдар соло!» гэһэн амаршалгын үгэнүүдэй соностоходо, «Ур-рр-раа-аа!»—гэжэ үхиболүүд хонгео хурса хоолойгоо ниилүүлэн харюусана. Түрүүшынхидэй һүүл хадхан, 41-дэхи, 65-дахи, һургуулинуудай һурагшад улаан тугуудаа намилзуулан, уряа лозунгнуудые, удхалан бэшэһэн транспарантнуудые дээрэ үргэн, нэгэ жэгдээр алхалнад. «Революциин, дайнай, ажалай баатарнууд — манда үльгэр жэшээ!», «һургуулиин реформые һайнаар бэелүүлхэ—манай нангин уялга!», «Ерээдүйнгөө мэргэжэлые зүбөөр шэлэе!», «Эрдэм бэлиг —эрхим баян», «КПСС-тэ алдар соло!» гэһэн үгэнүүдые уншажа үрдинэбди.

Железнодорожно районойхидой хойноһоо магнайдаа «Советскэ районой һургуулинууд» гэһэн томо гаршагтай машина талмай дээрэ гаража ерэбэ. Һуралсал-хүмүүжүүлгын, мүн һурагшадтаа ерээдүйнь мэргэжэлые зүбөөр шэлүүлхэ хүдэлмэриин шанарые һайжаруулха талаар жэлһээ жэлдэ эрхим амжалта түйлан, район соогоо хододоо түрүү зэргэдэ ябадаг 1-дэхи, 3-дахи, 9-дэхи, 33-дахи, 2-дохи, 4-дэхи һургуулинуудай һурагшад алхалалдана. Ялабхима улаан тугуудаа, Владимир Ильич Ульяновай, марксизм-ленинизмын үндэһэ һууриие табигшадай, баатар түрүү хүнүүдэй дүрэ зурагуудые дээрэ үргэн, Советскэ районой эдир үетэн ордента республикынгаа хүтэлбэрилэгшэдые, эндэ сугларһан хүнүүдые амаршалан, алдарта Коммунис партияа, аглаг һайхан Эхэ ороноо алдаршуулан, согтой дорюунаар алхалнад.

Һурагшадай колонные Октябрьска районой һурагшад түгэсхэбэ. Эдир үетэндэ ноомыень һайнаар ойлгуулжа, ерээдүйнь мэргэжэлые зүбөөр ойлгуулхын тула харьяата предприятинуудтаяа һайн холбоо барисаа байгуулжа шадаһан 35-дахи, 29-дэхи, 45-дахи, 50-дахи һургуулиин һурагшад имагтал район соогоо бэшэ, мүн город, республика соогоо магтаалтай болонхой. 35-дахи һургуулиин шеф—8-дахи автобаза ерээдүйн шофернуудые бэлдэхэ талаар түйлаһан амжалтаяа саашань арьбадхахаар шиидэнхэй. Район соогоо мүн лэ муу бэшэ амжалта түйлаһан 20-дохи, 19-дэхи, 25-дахи һургуулинуудай һурагшад нилээдгүй урматайгаар гэшхэлэлдэнэ, шангаар «Ура!» хашхаралдана, эдир оркестрантнууд һүр жабхаланта хүгжэм хүнхинүүлнэ.

Агуухэ Октябриин Социалис Революциин 67-дохи ой түүхэтэ үшөө хоёр үйлэ хэрэгэй бэелүүлэгдэһэн жэлдэ тэмдэглэгдэжэ байна. Нэгэдэхеэр, Буряадай комсомолой байгуулагдаһаар 60 жэлэй алдарта ойе бидэ үнгэрэгшэ зун тэмдэглээ һэмди. Жарашье хүрөө һаа, жабхалан түгэс, хододоо эдир залуу Буряадай комсомолой түүхэ баян. Хорёод, гушаад, дүшөөд, табяад онуудай комсомолшуудай алдарта хэрэгые уг залгаһан мүнөөнэй комсомолшууд аха нүхэдэйнгөө нэрэ хүндэдэ хүрэмөөр байха тухайдаа Буряадай комсомолой 60 жэлэй ойн үдэр тангариглаа һэн. Хоёрдохёор, Буряад ороной Росситай һайн дураараа нэгэдэһээр 325 жэлэй түүхэтэ ойн баяр мүн лэ үнгэрэгшэ нажар һүр жабхалантайгаар тэмдэглэгдээ. Социалис байгуулалтын үедэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай жэлнүүдтэ ажалаи үндэр баатаршалга харуулпанаингаа түлөө ниислэл хотомнай Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа һэмнай. Энэ баярта ушар хадаа Улаан-Үдын бүхы эрхэтэдые, республикымнай эдир үетэниие, ажалша түмэниие һуралсалай, ажалай үндэр амжалта түйлахаар уялгална бшуу. Тиимэһээ «Комсомолой алдарта хэрэгүүдтэ үнэн сэхэбди!», «Ордента ниислэлдэмнай алдар соло!» гэһэн уряа үгэнүүдтэй транспарантнуудаи, улаан бүдүүдэй һурагшадайшье, ажалшадаишье колоннонуудай зэргэдэ алхалагшадаи толгой дээгүүр ялабхилалдаһаниинь ойлгосотой.

Һурагшадай колонноһоо холо таһарангүй, техническэ мэргэжэлэй һуралсалай һүлдэтэ тэмдэгээр шэмэглэгдэһэн машина талмай дээрэ гаража, республикымнай хүдэлмэришэн ангиин эдир халаанай ээлжээн тудаба гээшэ. «Техническэ мэргэжэлэй һуралсал» гэһэн үгэнүүдтэй тусхай гаршаг бариһан эдиршүүл—1-дэхи ПТУ-гай бүлэг һурагшад машинын тээ хойнохоно яаралгүй шамдуухан гэшхэлэлдэнэ. Улаан-Үдын техническэ мэргэжэлэй училищинуудаи нэгэдэмэл духовой оркестр һүр жабхалантайгаар марш наадана. Балта түлхюур хоёрой бата хабсаралтаи һүлдэтэ тэмдэгүүдые малгайдаа яларуулһан, мүн лэ тиимэ тэмдэгтэи ялагар сагаан шагтануудтай жэбхүүнүүдые бэедээ саб тааруулһан эдиршүүлэй баяртай дорюун шарайе, бахархалаар халиһан хашхаралдааень шагнажа байхадаа:

Хүсэлүүлэн
һурган лэ намайе,
Хүдэлмэришэн болгохол һэм
шамайе!—

гэһэн В. В. Маяковскиин далита үгэнүүд ээлүүдгүй һанаанда орохо юм.

Техническэ мэргэжэлэй 39 училищи республика доторнай тоологдоно. «Юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэлэй һургуулиие хубилган шэнэлэлгын гол шэглэлнүүд» соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, техническэ мэргэжэлэй училищинууд барандаа нэгэ түхэлэй болгогдожо, эдир үетэндэ зохисотой мэргэжэлнүүдые олгохоһоо гадна, дунда эрдэмэй бэлэдхэл үгэдэг һургуулинууд болгогдохо зэргэтэй. Эдэ училищинууд хожомоо хүгжэлтынгөө орьёлдо гарахадаа, залуушуулда дунда эрдэм ба мэргэжэл олгодог һуралсалай гол зургаанууд болгогдожо, юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудтай нэгэдүүлэгдэхэ юм гэжэ һургуулиин реформо соо заагданхай.

Республикын техническэ мэргэжэлэй һургуулинуудай ветерануудай, инженерно-педагогическа хүдэлмэрилэгшэдэй хойноһоо «Трудовые резервы» гэжэ һайн дуранай спортивна бүлгэмэй спортсменүүдэй колонно хүхэ, ногоон шэмэгтэй тугуудаа дээрэ намилзуулан үнгэрбэ. Эдэнэй спортдо түйлаһан амжалтаар бүхы республикамнай омогорходог лэ! Павел Яковлев, Надежда Виноградова мэтын уласхоорондын классай мастернууд болотороо ургаһан нүхэд олимпийскэ, дэлхэйн ба ороной мүрысөөнүүдтэ Буряад оронойнгоо нэрые һайса суурхуулаа.

Техническэ мэргэжэлэй һуралсалай зургаануудай һурагшадай колонные индустриально-педагогическа техникумэй студентнэр толгойлбо. Үйлэдбэриин һуралсалай эрхим мастернууд, һургуулиин ажалай багшанар энэ техникумдэ бэлдэгдэдэг юм.

Удаань 15-дахи, 9-дэхи, 11-дэхи, 1-дэхи, 2-дохи, 6-дахи, 7-дохи, 8-дахи, 23-дахи, 24-дэхи, 25-дахи, 10-дахи училищинуудай һурагшад хойно хойноһоо һубарилдан, шангаар алхамаа татан, үнгэржэл байгаа һэн. Эршэтэй дорюун алхамыень соносон, ялалзаһан нюдэнүүдыень, бахархал дүүрэн шарайнуудыень харахадаа, ажалай ерээдүйн баатарнууд, хүдэлмэришэн хүнэй хүдэр балсаниие алдаршуулха заяатан эдэнэй дунда олон лэ ябача даа гэжэ этигэгдээ бэлэй. «Хүдэлмэришэн ангиин ерээдүйн халаанда алдар соло! Ура-аа!», «Хүбүүд, басагад! Эрдэм номоо, соёл болбосоролые, мэргэжэл шадабариие эсэшэгүйгөөр шудалагты! Коммунис партиин, совет арадай революционно, дайшалхы ба ажалай ёһо заншалые арьбадхагты!» гэһэн уряа үгэнүүд ендэрһээ соностожо, ерээдүйн эдир хүдэлмэришэдэй «Ура!» хашхаралдаан холо хүрэтэр сууряатана.

ОРДЕНТО ниислэлэймнай ажалша түмэнэй ээлжээн тулажа ерээд, «Советскэ район» гэһэн гаршагтай машина Ленинэй үйлсөөр бултайжа, Соведүүдэй талмай дээрэ гараад, ендэр тээшэ тэгүүлэн ябана. Октябриин һайндэрэй угтамжада дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ энэ район эрхим амжалта түйлажа, ажалшадай жагсаалые толгойлхо эрхэдэ хүртөө ха юм. Тугшадай бүлэг районойнгоо тугуудые далбуулан, машинын хойноһоо омогтойгоор алхална. В. И. Ленинэй мантан томо дүрэтэй машинын хойно ялбама сагаан хүүһэг үмдэһэн зуугаад басагад гартаа бариһан сахаригуудаараа элдэб гоё номернуудые харуулан үнгэрбэ. «Агуухэ Октябрьда—алдар соло!» гэһэн үгэнүүдые бариһан бүлэг хүнүүд хүгжэм доро хүлөө ниилүүлэн алхалнад. Сагаан хубсаһатай, хүдэр шираг хүбүүд улаан тугхануудаар даллан, бахатай дорюунаар үнгэрөөд.

Ажалай ветеранууд машина дээрэ залуугаихяараа зогсонхой, правительственнэ ендэр дээрэ зогсогшодые баяртайгаар амаршалан үнгэрлэи. Энэ машинын һүүл хадхан, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй колонно шэнэ амжалта тээшэ шиидэнгеэр дабшаһан мэтээр харагдаа һэн. Советскэ районой олон предприятиин түлөөлэгшэдые энэ колонно соо обёоржо үрдихөөр байгаа. Түсэбтэ даабаринуудаа шанартай һайнаар дүүргэжэ, ажалай бүтээсые түсэбһөө гадуур нэгэ процентээр дээшэлүүлэн, продукциин өөрын үнэ сэнгые 0,5 процентээр хямда болгохо аргые түйлаха хэрэгтээ бага бэшэ амжалтатай ябаһан коллективүүд район дотор олон юм байна гэжэ һайндэрэй колонныи шэмэглэлһээ тухайлхаар байгаа. Городой предприятинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа гараһан «Электромашина» заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд омог дорюунаар алхалалдан, гол талмай дээгүүрээ гараба. «1984 оной түсэбые, арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабариие амжалтатайгаар дүүргэхэбди!», «КПСС-тэ алдар соло!» гэһэн, мүн удха түгэлдэр бусадшье үгэнүүд транспарантнууд дээрэ уншагдана, улаан тугуудай намилзаан нюдэ һаргаана. Ажалшадай колоннонууд таһалгаряагүй зэргэшэлдэн, үнгэржэл байна. «Совет хүдэлмэришэдтэ алдар соло!» гэһэн уряагай соностоходо, «Ура!» хашхаралдаан эбтэй дорюунаар сууряатана. Мүн лэ социалис мүрысөөндэ үндэр амжалта түйлаһан Буряадай Хэлхээ холбооной үйлэдбэриин техническэ управлениин харьяата предприятинуудай, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй колонныи шэмэглэл зоной анхаралые татаадхиба.

Ордента ниислэлэй түб районой предприятинуудай ажалшад удаа дараалан, гол талмайнгаа шулуун дэбисхэрэй дорьботор, хүлөө жэгдээр татан, хүгжэм дуугаа ханхинуулан үнгэрнэ. Нэгэдэмэл авиапредприятиин, судна бүтээлгын, шэлэй заводуудай, бусадшье олон предприятинуудай хүдэлмэришэд, министерствэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, геологууд һүр жабхаланта хүгжэм доро жэгдээр хүлөө татана.

Гүрэнэй эмхи зургаануудай, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд һубарина. Советскэ район хадаа студентнэрэй район гэжэ дэмы нэрлэгдэдэггүй. Юуб гэхэдэ, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордента БГПИ, Зүүн Сибириин технологическа институт, хүгжэмэй, хореографическа училищинууд, 2-дохи педучилищи, лесотехникум, индустриальна ба кооперативна техникумүүд эндэ оршодог. Тиимэһээ студентнэрэй колоннонуудай эмхитэйгээр һубарин үнгэрхэдэ, «Коммунис партиин дайшалхы туһалагша, найдамтай халаан, коммунизм байгуулжа байһан залуушуулай түрүү отряд болохо Ленинскэ комсомол мандаха болтогой!» гэһэн дулэтэ үгэнүүд олон удаа уряа болон соностоһон байна. Мүн «Ленин шэнгеэр ажаһуужа, хүдэлжэ, тэмсэжэ һурагты!» гэһэн үгэнүүдэй студентнэртэ хандуулагдахада, эдир үетэн эбтэй дорюунаар ураална.

«Октябрьска район» гэһэн гаршагые ялабхилуулһан машина талмай дээрэ бии болобо. Энэ район хадаа Улаан-Үдын эгээл промышленнэ хуби юм гэхэдэ болохо. Район соогоо түрүү предприятинуудай тоодо ябадаг нарин сэмбын комбинадай, трикотаж гадар хубсаһанай фабрикын, БМДК-гай ажалшад түрүүлэн гараа.

Октябрьска районой алишье коллективэй һайндэрэй шэмэглэл нюдэндэ торосотой байгаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Жэшээнь, нарин сэмбын комбинадай коллективэйхид үнгэ бүриин саарһаар хэһэн гоё һайхан сэсэгүүдэй гүрлөөнүүдые бариад, өөһэдынгөө бүтээһэн продукциин зүйлнүүдые харуулһан, нюдэндэ уряар шэмэглэһэн машинануудые дахажа, хүхюутэй дорюунаар, хүхюунгэнөөр гэшхэлэлдэн гараа.

> Хүгжэм дуун,
> Хүхюу аялга,
> Хүнүүдэй баяртай энеэдэн,
> Сэсэгүүдэй баглаа,
> Сэдьхэлэй бахархал
> Сэнгүү һайндэрэймнай
> шэмэг лэ!

Мяханай комбинадай, макаронно фабрикын, хилээмэнэй ба хилээмэнэй продуктнуудай, һүнэй комбинадуудай, хилээмэнэй баазын, кондитерска фабрикын коллективүүд хойно хойноһоо һубарилдан үнгэрнэ. Оронойнгоо Эдеэ хоолой программые бэелүүлхэ хэрэгтэ сэхэ хабаатай эдэ коллективүүдые талмай дээрэ сугларагшад халуунаар амаршалаа.

Удаань «Главбурятстройн» харьяата предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд омог дорюунаар гэшхэлэлдэн үнгэрбэ. Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ эгээл эртэ урда сагай мэргэжэл гэжэ нэрлэгдэһэн **барилгашан** байха гээшэ хүндэтэй тушаал. Промышленнэ, социально-соёлой элдэб олон объект, байрын гэрнүүд барилгашадай гараар бодожо, бидэниие баясуулна бшуу. Гэхэ зуура мүнөө үеын барилгашадта горитойхон эрилтэ табигдадаг гээшэ. «Барилгашад ба хабсаргагшад! Капитальна барилгын ашаг үрые дээшэлүүлэгты! Үнэгүйгөөр, һайнаар, мүнөөнэй техникэдэ үндэһэлэн, барилгануудые хэгты! Баригдажа дүүргэгдэхэ ёһотой объектнүүдые эрхим шанартайгаар, болзор соонь ашаглалгада тушаагты!» — гэжэ Агуухэ Октябриин социалис революциин 67-дохи ойдо зорюулан, КПСС-эй ЦК-гай тунхаглагдаһан уряанууд соо дэмы хэлэгдээгүй.

Хүн зоной таһалгаряагүй урасхалай зэргэшэлдэн үнгэржэл байхые харан зогсоходош, үе-үе нюдэнэй эреэлжэлхээр болохо юм. Гэбэшье һайндэрэй колонныи зэргэнүүдтэ согтой дорюунаар гэшхэлэлдэн, бишыхан тугхануудаар, улаан, ягаан, хүхэ хэмэл сэсэгүүдэй баглаануудаар гү, али гараараа арбагашалдан, шарайгаараа дүүрэн энеэбхилэлдэжэ, «Ура!» хашхаралдажа ябаһан хүнүүдэй сэдьхэлэй бахархал өөрыншни сэдьхэлдэ нэбтэрэн орожо, ондоо хүнүүдэй баяр өөрыншни баяр болоод, зүрхыеш жэгнэн халааха юм.

Коммунальна ажахын министерствын, тэрэнэй харьяата предприятинуудай, «Бурятремстрой» нэгэдэлэй харьяата эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд хүн зоной эрилтые хангаха хэрэгые һайжаруулхын түлөө тэмсэхээр бэлэн байһанаа мэдүүлэн үнгэрбэ.

Хүн зоной элүүрые хамгаалгын түбүүд Октябрьска райондо олон байна. Н. А. Семашкын нэрэмжэтэ республиканска больница, эндокринологическа, онкологическа диспансернууд, «Бурмедтехника», республиканска санитарно-эпидемиологическа станци, түргэн туһаламжын городской, инфекционно, хүүгэдэй 1-дэхи больницанууд энэ райондо оршодог. Сагаан халаадтанай түлөөлэгшэдэй ехэ колонные сугларагшад мүн лэ халуунаар амаршалаа.

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай эрдэмтэд, Зүүн-Сибириин соёлой институдай студентнэр, медучилищиин, механико-технологическа, хүдөө ажахын техникумүүдэй һурагшад үнгэрбэ.

Железнодорожно район мүн лэ промышленнэ предприятинуудаар баян. Район дотороо, городой предприятинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлһэн авиационно заводой коллектив районойнгоо ажалшадай жагсаалые толгойлон гараба. Энэ заводой һуралсалай харьяата зургаан болохо авиационно техникумэй хүбүүд, басагадай бэедэ тааруухан форменно хубсаһан сугларагшадай анхаралые татаба.

Прибор бүтээлгын үйлэдбэриин нэгэдэлэй олон мянган хүдэлмэрилэгшэдэй түлөөлэгшэд дуутай, шуутайгаар үнгэрбэ. Энэ нэгэдэлэй бүтээлнүүд үндэр сэгнэлтэдэ хүртэдэг, ажалай түрүүшүүл эндэ олон юм. Район дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ энэ нэгэдэлэйхид горитой амжалта түйлажа, хоёрдохи һуурида гараа бшуу.

Районой томо-томо предприятинуудай ажалшадай колоннонууд таһалгаряагүй үнгэржэл байна.

> **Улад зоной миралзаан,**
> **Улаан тугуудай намилзаан,**
> **«Ура!» шангаар хашхаралдаан,**
> **Марш хүгжэмэй хүнхинөөн,**
> **Машинануудай дүнгинөөн —**
> **Манай һайндэрэй һүр**
> **жабхалан, —**

гэһэн үгэнүүд аман соoһоо үлхэлдэн, мултархаар бэлэн байгаа бэлэй.

«Бурятферммаш» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй, хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлэй заводой ажалшад талмай дээрэ гарашанхай, жэгдээр алхалалдана. Габшагай ажалаараа жэлээ түгэсхэжэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабариие дүүргэхээр бэлэн байһанаа мэдүүлһэн, баясамаар үгэнүүдтэй транспарантнууд олон удаа нюдэндэ торсолдоо һэн.

Арбан жэл соо үргэлжэлһэн манай үе сагай асари ехэ барилгын — Байгал-Амарай түмэр замай һүүлшын «алтан залгалаа» энэ жэлэй октябриин эхеэр бэхилэгдэн бүтэһэн байна. Тиигэжэ 3102 модондо һунаһан түмэр замай барилга гол түлэб дүүрэжэ, түрүүшын поезднууд хүбшые сууряатуулан ябажа эхилбэ. Ехэ ба бага нууд — 3200 гол, горхонууд БАМ-ай барилгын зам дээрэ тудалдаа, ехэ дабаан, хабсагайнууд дабагдаа, хэдэн зуун хүүргэ баригдаа, юунтэйшье жэшэшэгүй бэрхэшээлнүүд ушараа гэжэ мүнөө мэдээжэ. БАМ-ай рельснүүдэй болзорһоо урид залгагдан бүтэхэ хэрэгтэ Буряадай промышленностиин хүдэлмэришэдэй, нэн түрүүн хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой ажалшадай габьяа бии гэжэ онсолоё.

Буряадай түрүүшын гигант гэжэ суурхаһан Ленинэй ордента ЛВРЗ-гэй баригдаһаар 50 жэлэй ой үнгэрэгшэ зун баяр баясхалангай оршон байдалда тэмдэглэгдээ һэн. Ордента заводой ветеранууд эдир үетэниие, залуу хүдэлмэришэдые һурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ дүршэлтэй болонхой.

Буряадай түрүүшын гигантын ажалшадай колонныи шэмэглэлшье гоё байгаа даа. Тусхайтаар шэмэглэгдэһэн машина дээрэ нааданхай шэнги электровозууд, вагонууд энеэдэтэйгээр гүйлдэхэ юм. «Гал хүлэгүүд газар тойроо», —гэһэн үгэнүүд гэнтэ һанаанда орошобо. ЛВРЗ-гэй Соёлой ордоной духовой оркестр һүр жабхаланта хүгжэм наадажа, хүнүүдэй алхамые жэгдээр татуулна хэбэртэй.

> **Буряадай түрүүшын гигант—**
> **Булад хүлэгүүдэй орон,**
> **Буряадай промышленностиин**
> **Бурьялан хүгжэлтын эхин,—**

гэжэ энэ заводой эбтэй эе гэй коллективэй Соведүүдэй талмай дээгүүр «Ура!» хашхаралдан, үнгэ бүриин шарнуудые, сэсэгэй баглаануудые, улаан тугуудые, гүрэн түрын гоо хүтэлбэрилэгшэдэй дүрэ зурагуудые дээрэ үргэн, һүртэй дорюунаар алхалалдан гарахадань, шүлэглэхэ дуран хүрөө һэн.

Ажалшадай жагсаал үргэлжэлжэл байна. «Бурятэнерго» РЭУ-гэй, тэрэнэй харьяата предприятинуудай ажалшад ордента заводой коллективэй һүүл хадхан, талмай дээрэ гаралай.

Удаань «Теплоприбор», киномеханическа заводуудай, Зүүн Сибириин түмэрэй замай отделениин коллективүүд, «Бурятавтотранс» нэгэдэлэй предприятинуудай ажалшад, проектнэ институдай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, бусад заводуудай, предприятинуудай олон тоото түлөөлэгшэд Соведүүдэй талмайе шэмэглэн үнгэрбэ.

Өөрынгөө духовой оркестрын гүйсэдхэһэн һүр жабхаланта хүгжэм доро Улаан-Үдын соёл гэгээрэлэй училищиин һурагшадай жэгдэ алхамаар алхалалдан гарахалаар, нэгэдэхи педучилищиин һурагшад мүн лэ хүхюутэй дорюунаар алхалалдан, Соведүүдэй талмай дээрэ гаража ерээ.

> **Эхэ оронoймнай**
> **Эгээл һайхан ерээдүй —**
> **Эдир наһатан**
> **Эльгэ зүрхэндэмни дүтэ.**
> **Сэсэг мэтэ,**
> **Сэлмэг шарайнь һайхан лэ,**
> **Сэдьхэл зүрхэнэйнь**
> **Сэлмэг байһанайнь**
> **гэршэ лэ!**
> **Баглаа сэсэгүүд**
> **Баранай нюдэ баясуулна,**
> **Улаан тугууд**
> **Урагшамнай маниие**
> **уряална!**

Эндэ алхалалдан ябаһан ерээдүйн багшанар һургуулиин реформые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ сэхэ хабаадаха ёһотой зон болоно. Юуб гэхэдэ, 1990 он болотор һургуулиин реформо хүсэндөө оруулагдаха болоно бшуу.

Буряадай хүдөө ажахын институдай студентнэр городой ажалшадай жагсаалые түгэсхэбэ.

«Бүхы дэлхэйдэ эб найрамдал!» гэһэн үгэнүүдтэй уряа лозунгнууд һайндэрэй жагсаалай шэмэглэлнүүд соoһоо олон удаа уншагдаа. Зүб даа! Дэлхэй дээрэ хархис хүсэнүүдэй хорото могой шэнгеэр тархяа шохойлгохо һанаатай байхада, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда 20 миллион хүн зоноо алдаһан совет арад иимэ юумэнтэй эбсэхэгүй, эб найрамдалай түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэхээр бэлэн байна ха юм. Энэ талаар партиингаа, түрэ засагайнгаа ябуулжа байһан политикые бүримүһэн арад зомнай дэмжэнэ гээшэ. Тиимэһээ дайнай баатарнуудые, тылдэ баатарлигаар ажаллаһан ветерануудые алдаршуулһан, сэсэгтэ дэлхэйн, сэлмэг огторгойн мүнхэ оршохые үреэһэн дэмбэрэлтэ һайхан үгэнүүдэй энэ үдэр олон удаа хэлэгдэһэниинь гүнзэгы удхатай.

Эб найрамдалай хүсэнэй илахын тула хаа хаанагүй зүрхэ рамаа улам бүри шангадхан, ажалайнгаа жолоое бахим бариад, амжалтаяа арьбадхаха зорилготой байһанаа ажалшаднай һайндэрэй жагсаал дээрэ баталан харуулаа.

Ц. ДОНДОГОЙ,
С. БАЛДУЕВ,
Б. ГАДЬЯНОВ,
манай тусхай корр.

ОКТЯБРИИН ҺАЙНДЭР—БУРЯАД ОРОНДО

ГУСИНООЗЕРСК

Шахтёрнууд болон энергетигүүдэй урган хүгжэжэ байһан хото улаан тугуудаар, лозунг, транспарантнуудаар шэмэглэгдэнхэй. Барилгын үндэр кранууд дээрэ улаан тугханууд намилзажа харагдана, мүн табан хушуута улаан одонууд ГРЭС-эй болон Галуута-Нуурай шахтын үндэр хоолой, копер дээрэ аниб-ониб ялагана. Гусиноозерскдо һайндэр ерэнхэй. Үйлсэ, талмайнуудаар ажалшадай жагсаал алхалан дабшана.

Гусиноозерск хадаа гол түлэб залуушуулай город болонхой. Комсомолой путёвкоор Бүхэсоюзна габшагай барилгада ерэһэн залуушуул Галуута-Нуурай эрьедэ мантан ехэ ГРЭС бодхоогоод тэрэнэй хоёрдохи ээлжээнэй объектнүүдые барижа байһаар. Түрүүшын барилгашадай үхибүүд мүнөө һургуулида һурана гээшэ. Имагтал эдиршүүл һайндэрэй заншалта демонстраци толгойлон алхална. «Эдир ленинецүүд! Коммунизмын хэрэгэй түлөө бэлэн байгты!», «Хододоо бэлэн», — гэһэн уряахарюунууд соностоно...

Галта түлишэ газар доороһоо малтан абадаг шиирэг бэетэй шахтернууд бардамаар алхалан ябана. Жагсаалда — алдар суута ажалай түрүүшүүл. Буряадай АССР-эй габьяата шахтер, Октябриин Революциин орденой кавалер В. С. Можаров, түрүү проходчик М. Г. Аверин болон эрхим горнягууд Г. И. Каленых, М. Д. Власов, И. А. Гладышев болон бусад арбан һарын түсэб болзорһоо урид дүүргэжэ шадаа юм.

Холбоолжоной уурхайн коллектив Агуу Октябрьда мүн лэ ажалай бэлэгүүдые зорюулна. Коммунист А. К. Шевченко табан жэлэй түсэб үшөө май һарада бэелүүлээд, түсэбһөө гадуур 750 мянган кубометр нүүрһэ малтан абаһан байна. Тэрэнэй толгойлдог экскаваторщигуудай бригада жагсаалай түрүү зэргэдэ ябана.

Гусиноозерско ГРЭС-эй коллектив арбан һарын түсэб 101 процент бэелүүлжэ, жэлэй эхинһээ хойшо арадай ажахыда дүн хамта 4 миллиард шахуу электрын элшэ хүсэ дамжуулһан габьяатай. «Коммунизм — Совет засаг болон электрофикаци» гэһэн үгэнүүд транспарант дээрэ бэшэгдэнхэй. 1985 ондо энергетигүүд 4 миллиард 900 миллион гэхэ гү, али хэээ хэээнэйхиһээ ехэ электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ зорилго урдаа табинхай.

Станциин хоёрдохи ээлжээнэй барилга үргэлжэлүүлжэ байһан коллектив трибунын хажуугаар үнгэрнэ. Барилгахабсаралгын хүдэлмэри үдэр бүри эршэтэй болоно. Гусиноозерскын бусад предприяти, организацинуудай хүдэлмэришэдэй жагсаал долгинууд мэтэ хойно хойноһоо һубарин эбхэрнэ. Оёдолой «Туяана» нэгэдэлэй Гусиноозерскын филиалай хүдэлмэрилэгшэд эршэ түгэсөөр амжалтатай хүдэлжэ байна. Сэлэнгын ПМК-гай барилгашад мүнөө жэл олон объектнүүдые ашаглалгада оруулаа. Иигэжэ Гусиноозерскын ажалшад Октябриин 67-дохи ойе тэмдэглэбэ.

БАРГАЖАН

Агууехэ Октябриин социалис революциин 67 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан районой Соёлой байшан соо болобо. Арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ **Ю. И. Алексеев** «Агуу Октябриин һайндэр» гэһэн элидхэл хэбэ, һүүлээрнь һайндэрэй концерт болоо. Һайндэртэ зорюулагдаһан баярай суглаанууд районой колхоз, совхозуудта, предприяти, эмхи зургаануудта боложо үнгэрөө.

ХЯАГТА

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **К. Д. Лубсандоржиев** «Агуу Октябриин социалис революциин 67 жэлэй ой» гэһэн элидхэл хэбэ. Удаань Соёлой ордондо сугларагшадта һайндэрэй концерт харуулагдаа. Ноябриин 6-най үдэшэ районой ажахынуудта, предприяти, эмхи зургаануудта һайндэрэй баярай суглаанууд хаа-хаанагүй боложо үнгэрөө. Ноябриин 7-до үглөөнэй 11 часһаа районой ажалшадай һайндэрэй жагсаал эхилбэ. Оркестрэй дорюун хүгжэм һайндэрэй жагсаалда хабаадагшадай сэдьхэл зүрхэ хүдэлгэнэ. Районой түрүү коллективүүдэй колоннонуудта орден, медальнуудаа яларуулһан ажалай түрүүшүүл, хотын дунда һургуулинуудай, училищинуудай һурагшад «Ура!» хашхаралдан ябажа, трибунын урдуур үнгэрнэ.

ХОРИ

Агууехэ Октябриин социалис революциин 67 жэлэй ойн баярта зорюулагдаһан районой ажалшадай түлөөлэгшэдэй суглаан Хоринск һууринда ноябриин 6-най үдэшэ болоо. КПСС-эй райкомой секретарь **С. Р. Очиров** тэндэ элидхэл хэһэн байна.

Районой Соёлой байшангай уран һайханай коллективэй эдэбхитэд суглаанай түгэсхэлдэ һонирхолтой концерт харуулаа.

Тэрэшэлэн районой тосхонуудта алдарта энэ һайндэртэ зорюулагдаһан баяр ёһололой суглаанууд үнгэргэгдэһэн байна.

ТҮНХЭН

ХЭРЭН. Ноябриин 6-най үдэшэ районой Соёлой ордон соо болоһон һайндэрэй баярай суглаанда хабаадагшад Агууехэ Октябрь тухай элидхэл шагнаба. Үйлэдбэриин түрүүшүүлдэ суглаан дээрэ Хүндэлэлэй грамота, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаһан байна. Түгэсхэлдэнь Соёлой ордоной уран һайханай коллектив һайндэрэй концерт наада харуулба. Ноябриин 5—6-най үдэшэ районой колхоз болон совхозуудай, предприяти, эмхи зургаануудай коллективүүд клубуудтаа сугларжа, һайндэрэй суглаа үнгэргэһэн, байгша оной юһэн һарын дүнгөөр социалис мүрысөөндэ эрхимлэһэн түрүүшүүлдэ Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ бэлэгүүд нэрьемэ альга ташалган доро барюулагдаа.

БАУНТ

БАГДАРИН. Баунтын районой бүхы ажахынуудта, предприятинуудта Агууехэ Октябриин социалис революциин 67 жэлэй ойн һайндэрэй суглаанууд боложо үнгэрбэ. Ноябриин 6-да районой ажалшад Соёлойнгоо ордондо сугларжа, баярай суглаае үнгэргэһэн, һайндэрэй концерт хараһан байна. Ноябриин 7-до үглөөнэй 10 часһаа районой түбтэ ажалшадай һайндэрэй жагсаал болобо.

АХА

ОРЛИК. Ахын районой ажалшад Октябриин һайндэрые ажалай бэлэгүүдээр угтаба. Ноябриин 6-най үдэшэ районой Соёлой ордон соо Агуу Октябриин һайндэрэй баярай суглаан боложо, Ахын районой түрүүшүүлдэ ойн баярай бэлэгүүд барюулагдаа, уран һайханай бүлгэмэй коллективэй концерт харуулагдаа. Районой ажахынуудта һайндэрэй суглаанууд баяр ёһололой оршон байдалда үнгэрһэн байна.

ЗАГАРАЙ

Районой Соёлой ордондо ноябриин 6-най үдэшэ Октябриин 67 жэлэй ойн баярай һайндэртэ зорюулагдаһан суглаан дээрэ КПСС-эй райкомой секретарь **А. М. Алексеев** «Агууехэ Октябриин һайндэр» гэһэн элидхэл хэбэ. Удаань районой ажалай түрүүшүүлдэ Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаба, концерт харуулагдаба. Ноябриин 7-ной үдэр ажалшадай жагсаал боложо үнгэрөө.

ЗАХААМИН

Ноябриин 6-най үдэшэ Закаменск хотын Соёлой ордон соо болоһон баярай суглаан дээрэ КПСС-эй райкомой секретарь В. П. Кочелева элидхэл хэбэ. Удаань һайндэрэй ехэ программатай концерт наадан дэлгэгдээ. Районой бүхы предприяти, эмхи зургаан болон колхоз, совхозуудай, ажалша коллективүүд Агуу Октябриин 67 жэлэй ойн һайндэрые баяр баясхалантайгаар үнгэргэжэ байна. Ноябриин 5-най үдэшэлэн Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай бүхы цехүүдтэ, промышленна предприятинуудта, организаци, эмхи зургаануудта, тосхон болон һууринуудта ойн баярай суглаанууд боложо үнгэрбэ.

Республикымнай ажалшад Агуу Октябриин баярай оршон байдалда тэмдэглэбэ.

ХАНИ ХАЛУУН УУЛЗАЛГА

Арадай ажахын, соёл гэгээрэлэй болон бусад һалбаринуудаар дүй дүршэлөө халан абалсаха зорилготойгоор хүршэ Монгол һайхан ороной делегацинууд МНР-эй үндэр дээдын Сүхэ-Баатарай орденто Хяагта хото саг үргэлжэ ерэжэ байдаг. Энэ удаа Агууехэ Октябриин социалис революциин 67 жэлэй ойдо зорюулагдаһан совет-монгол хани барисаанай һаратай дашарамдуулан, Хяагта хото хүндэтэ айлшадые угтаба. ВЛКСМ-эй Хяагтын райкомой дэргэдэ партиин, комсомолой, дайнай болон ажалай ветерануудай соведэй дүй дүршэлтэй танилсахаяа МНРП-гэй, ревсомолой, дайнай болон ажалай Дархан хотын ветеранууд ерэбэ.

Хорёод зонһоо бүридэһэн МНР-эй делегациин аха заха сагаан толгойтой дайнай ветеранууд Ж. Очир, Д. Ринчин, Б. Буаракча гэгшэд Халхын голдо совет сэрэгшэдтэй сугтаа япон милитаристнуудые сохилсоһон габьяатай. Тэдэнэр мүнөөшье эрхим һайнаар ажаллажа, залуушуулда дүй дүршэлөө хубаалдан ябадаг юм.

ВЛКСМ-эй райкомдо Хяагтын ветерануудай соведэй гэшүүд сугларжа, хүндэтэ айлшадтаяа уулзаһан байна. Комсомолой райкомой секретарь Г. Зимирев, ветерануудай районно соведэй түрүүлэгшэ А. К. Сурмач гэгшэд ветерануудай ябуулдаг ехэ хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэхэ зуураа, айлшадайнгаа олон асуудалнуудта харюусаа. Тэдэнэртэ хөөрэхэшье юумэн олон байгаа. Залуушуулай дунда үнгэргэгдэдэг сэрэгэй-патриотическа хүдэлмэридэ ветерануудай эдэбхи үүсхэлые үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Жэшээлхэдэ, һургуулинуудта эрэлхэг зоригой хэшээлнүүд, уулзалганууд, городской соёлой байшангай дэргэдэхи «Ерээдүйн сэрэгшын клуб», районой «Ленинэй туг» газетэдэ нэгэ удаа барлагдадаг «Патриот» гэһэн хуудаһан гэхэ мэтэ ветерануудай анхардаг гол зүйлнүүд юм. Тиихэдэ гэгээрэлэй ветеранууд И. А. Чернышев, В. С. Клочихин гэгшэдэй гаргадаг ханын «Ветеран» гэжэ газетэ хотынхидтэ мэдээжэ болонхой. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда совет арадай түйлаһан Илалтын 40 жэлэй ойе угтуулан Хяагтын ветеранууд ехэхэн юумэ хэнэ, бүри ехэ зорилготойшье гэжэ айлшадтаа хөөрэжэ үгэбэ. Соведэй хүдэлмэридэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаададаг ветеранууд партиин болон комсомолой обкомой, райкомой, ВЛКСМ-эй ЦК-гай грамотануудаар шагнагдадаг юм.

Энэ уулзалгада хабаадагшад Дарханай ветерануудай соведэй хүдэлмэритэй танилсаа. Тэрээн тухай ветерануудай соведэй парторганизациин секретарь Ж. Очир, ветерануудай соведэй түрүүлэгшэ С. Ванчик болон бусад хөөрэжэ үгөө. Ургажа ябаа залуу үетэнэй дунда сэрэгэй-патриотическа хүдэлмэри үргэнөөр Дархан хотодо ябуулагдадаг байна. Тиихэдэ худалдаа наймаанай хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын, эмхинүүд, фабрика, заводуудай гаргадаг продукциин шанар, материалнуудые гаргаша багатайгаар хэрэглэлгэ, түрэл хотоёо болбосон түхэлтэй болголго ветерануудай үдэр бүриин анхарал, хиналта доро байһан объектнүүд юм. Ветерануудай соведтэ өөрын партийна организаци байгуулагданхай. Тиихэдэ тэдэнэр ажахынуудта хүдэлдэг юм. Набһанайнгаа амаралтада гараһан хүзон хони, мал харууһалдаг, ажаханай, оёдолой, гар урлалай болон кузнечно-слесарна цехүүдтэ ажалладаг. Тэдэнэй ажалай үдэр 6 час үргэлжэлдэг. Ветерануудай ажалһаа олоһон олзо доходынь салин хүлһэн, мүнгэн шан болон үгтэхэһөө гадна, санатори, амаралтын байшан, хилын саана ошохо путёвконуудта гаргагдадаг.

МНРП-гэй ветеранууд залуушуулай дунда ехэхэн хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулдаг. Илангаяа хүдөө ажахын ажалай халуун хаһада залуушуулай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулжа, партийна болон комсомолой комитедүүдтэ горитойхон туһаламжа үзүүлдэг юм.

Хоёр үдэрэй туршада МНР-эй ветеранууд Хяагтада байха үедөө түүхын-революционно памятнигуудтай танилсаба. Нэн түрүүн, 1921 ондо МНРП-гэй I съездын үнгэргэгдэһэн байшан-музейе һонирхон хараа. 1920-ёод онуудта Сүхэ-Баатарай байһан гэртэй болон дурасхаалта бусад газарнуудтай танилсаа.

Хяагтын Дарханай ветеранууд энэ хани барисаагаа улам үргэдхэжэ саашадаа айлшалсажа байха тухайдаа хэлэсэһэн байна.

А. КОНСТАНТИНОВ.

МЭДЭЭЖЭ АРТИСТ—МАНАЙ АЙЛШАН

Улаан-Үдэ хотын Гүрэнэй ород драмын театрай уряалаар Москвагай Е. Б. Вахтанговай нэрэмжэтэ театрай уран бэлигтэйшүүлэй нэгэн—Ленинскэ болон РСФСР-эй Гүрэнэй шангуудай лауреат, РСФСР-эй арадай артист Василий Лановой, артист Алексей Кузнецов гэгшэд тус театрта ерэжэ, эдэ үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэжэ байгаа театрализованна үзэгдэлнүүдтэ хабаадаба. Нютагаймнай залуу драматург Владимир Осиповой «Агнуурииин хаһа» гэһэн зүжэгые Е. Вахтанговай нэрэмжэтэ театрай ахамад режиссёр Е. Н. Симонов театрайнгаа үнгэрһэн сезондо найруулан табиһан юм. Байгалай үмэнэхи нютагай ажабайдалые зураглаһан энэ зүжэгтэ гол рольнуудай нэгые гүйсэдхэһэн В. Лановойн Буряад оронииие нюдөөрөө хаража танилсаха хүсэлтэй байһаниинь гайхалгүй.

1957 ондо итальян суута драматург К. Гоццин «Хан хүүхэн Турандот» гэһэн зүжэгэй Евг. Вахтанговай нэрэмжэтэ театрта табигдахада, Б. Щукинай нэрэмжэтэ театральна училищиие дүүргэжэ ерэһэн В. Лановой хан хүбүүн Калафай ролиие шадамар бэрхээр гүйсэдхэжэ, харагшадай үндэр дээдын сэгнэлтэдэ анха түрүүшынхеэ хүртэһэн юм. Тэрэл жэлдэ «Булад яажа хатуужааб» гэһэн кинофильмдэ Павел Корчагинай ролиие үнэншэмэ зүбөөр наадажа, киноартистыншье хүнгэн бэшэ зүргэ дээрэ ехэ амжалта түйлаһан намтартай. Мүнөө театрай сценэ дээрэ гү, али кинофильмдэ галтай хурса харасатай, аялгатаһан маягтай хоолойтой хүниие Василий Лановой гэжэ харагшад эжэлүүдгүй танаад лэ байдаг.

Актёрой өөрсэ шэнжэ шарайе эгээл сэнтэй зүйлдэ В. Лановой тоолодог. Тиигэжэ тэрэ бодомжолходоо, актёрой оюун ухаанай, сэдьхэл зүрхэнэй баялигые, өөрынь дабтагдашагүй абари зангые, хүн гарбалайнь гүнзэгы удха шанарые нэгэдүүлэн тоолоно хаш. Тэрэ гүйсэдхэдэг рольнуудай бүхэнэйнгөө интеллигентнэ эхин узуурые голложо байна талдаг заншалтай. Зүжэг бүри хэндэ геройнгоо абари зангые драматургын үгэһэн үгэнүүдээр зураглахаһаа гадна актёрско, арга шадабариинхаа хүсөөр харуулха шухала гэжэ В. Лановой тоолодог. В. Шекспирэй «Антоний ба Клеопатра» зүжэгтэ Цезарь, М. Горькиин «Наранай хүүгэд» Протасов, А. Абдуллинай «[illegible] дахи түрүүлэгшэдэ» Сагадай гэгшэдэй рольнуудые түрүү үе сагай, зураглагдаһан абари зангайшье талаар сасуулан харахада, адли бэшэнүүд. Тиимэһээ иимэрхүү рольнуудые гүйсэдхэхын тула хэды ехэ дүршэл шадабари, оролдолго хэрэгтэй гээшэб! В. Лановой сүг хүдэлдэг нүхэдһөөнь хэлэһэнэй ёһоор, роль бүридэ харюусалга ехэтэйгээр хандажа, үсэд нэтэрүүгээр оролдоһонойнгоо ашаар ёһотой һайн образуудые театртаашье, кинодошье тэрэ зохёон байгуулна ха юм.

Улаан-Үдэ хотын театрай дуратайшуулай айлшад болон ерэһэн В. Лановой, А. Кузнецов хоёр Гүрэнэй ород драмын артистнартай сугтаа театрализованна үзэгдэлнүүдтэ хабаадажа, Евг. Вахтанговай нэрэмжэтэ театрай түүхэ, ажабайдал болон артистнууд тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэбэ.

Б. ДАМБАРИНЧИНОВ.

ТАСС АПН

ХИЛЫН СААНАҺАА

АГУУ ОКТЯБРИИН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

СОФИ. Агууехэ Октябриин 67 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хэмжээ ябуулгануудай элдэб янзын программа Варнада эхилбэ. Эдэ үдэрнүүдтэ портдо бригадануудай түлөөлэгшэд совет моряггуудтай уулзаһан байгаа. Совет түрүү дүй дүршэлэй үдэрнүүд хэдэ хэдэн предприятинуудта үнгэргэгдөө. Совет уран һайханай фильмүүд городой экранууд дээрэ харуулагдана.

ПРАГА. Чехословакиин Всетин хотын машина бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд Агууехэ Октябриин 67 жэлэй ойе ажалай үндэр ехэ түйлалтануудаар угтажа байна. Һаяхан баярай оршон байдалда 50 мянгадахи пневматическа нэхэлгын станок совет захигшадта эльгээгдээ. Эндэхи машина бүтээгшэд Советскэ Союзай ехэ ехэ захилнуудые 25 шахуу жэл соо амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Имагтал энэ жэлдэ 4400 гаран нэхэлгын машина СССР-тэ эльгээгдээ.

БУДАПЕШТ. Агууехэ Октябриин социалис революциин илалта дэлхэйн олохон арадуудай ажабайдалда эрид эрьелтын үе саг нээһэн байгаа. Тэрэ гэһэнһээ хойшо Агууехэ Октябриин заһаһан эб найрамдалта стратегиие Совет гүрэн уласхоорондын оршон байдалда залан сэхээр бэелүүлжэ, дэлхэйн арадуудай нэрэ хүндэдэ хүртэнхэй. Агууехэ Октябриин 67 жэлэй ойтсой дашарамдуулан, венгер-совет хани барисаанай бүлгэмдэ болоһон баярай суглаан дээрэ энээн тухай тэмдэглэгдээ. ОВСД-гэй правлениин гэшүүн Ласлоне Керф суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, венгер арад эб найрамдалые бэхижүүлхэ, шахардуу шанга байдалые һуларуулха, буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар шэглүүлэгдэһэн СССР-эй ба бусад социалис гүрэнүүдэй үүсхэлнүүдые венгер арад өөрын хүсэдөөр дэмжэнэ гэжэ тэмдэглээ.

УЛААН-БААТАР. Агууехэ Октябриин 67 жэлэй ойдо, монгол-совет хани барисаанай заншалта һарын дүүрэлгэдэ зорюулагдаһан митинг Улаан-Баатарта болобо. Адли тэгшэ эрхын, аха дүү ёһоной туһаламжын гол ёһонуудта үндэһэлдэг шэнэ түхэлэй гүрэнүүд хоорондын харилсаан 60 гаран жэлэй турша соо монгол-совет хани барисаае улам батадхажа байна гэжэ тэрээн дээрэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Агууехэ Ленин болон Монголой Арадай-революционно парти ба арадай гүрэниие байгуулһан Сүхэ-Баатарай үндэһэ һууриинь табиһан эдэ харилсаанууд мүнөө амжалтатайгаар хүгжеогдэжэ байна.

ХАНОЙ. Совет фильмүүдэй недели Вьетнамай ниислэл хотын кинотеатрнуудта нээгдэбэ. Тэрэ вьетнам-совет хани барисаанай декадын гоосоогоор үнгэргэгдэнэ. Агууехэ Октябриин социалис революциин 67 жэлэй ойдо зорюулагдаһан байгаа. Совет кинематографистнуудай делегаци фильмүүдэй неделидэ хабаадахаяа Вьетнам ерэбэ.

ПХЕНЬЯН. Октябриин революциин ойдо зорюулагдаһан фотовыставкэ КНДР-эй ниислэл хотодо нээгдэбэ. Коммунис байгуулалтада совет арадай түйлаһан ехэ амжалта тухай, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зогсоохын түлөө, ядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын түлөө, дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө КПСС-эй, Совет гүрэнэй эсэшэ сусашагүй тэмсэл тухай тус выставкэ хөөрэнэ. Совет-корей харилсаан, хоёр арадай заншалта хани барисаан тухай хөөрэһэн фотозурагууд эндэ үргэнөөр табигданхай.

ГАВАНА. Агууехэ Октябриин 67 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан Гаванада болобо. Кубын Компартиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Хосе Рамон Мачадо Вентура тэрээн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Агууехэ Октябриин социалис революци хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ үе сагые нээгээ гэжэ мэдүүлбэ. Эмхидхэгдэн байгуулагдаһан түрүүшын үдэрһөө хойшо СССР дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэдэг юм. Мүнөө Советскэ Союз ядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын түлөө, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зогсоохын түлөө тэмсэлэй манлайда дабшана.

НЬЮ-ЙОРК. Агууехэ Октябриин социалис революциин 67 жэлэй ойдо зорюулагдаһан үдэшэ ООН-ой штаб-байшан соо болобо. ООН-ой Секретариадай, Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин гэшүүн-гүрэнүүдэй түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд американ олониитын түлөөлэгшэд тэрээндэ хабаадаһан байгаа.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн 39-дэхи сессидэ хабаадажа байһан СССР-эй делегациин гэшүүн, Азербайджанай ССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Э. М. Кафарова үгэ хэлэхэдээ, Совет засагай жэлнүүдтэ республикын түйлаһан социально-экономическа ба соёлой ехэ амжалтанууд тухай хөөрэбэ. «Мы из Кронштадта» гэжэ фильм харуулагдаа.

МАПУТУ. Агууехэ Октябриин социалис революциин 67 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Мозамбигай олониитын ба дипломатическа корпусой баярай суглаан ниислэл хотын «Мачеджи» кинотеатрта болобо. ФРЕЛИМО партиин ЦК-гай гэшүүн, НРМ-эй барилгын ба уһанай транспортын министр Жулну Каррилью суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

АММАН. Агууехэ Октябриин 67 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан боложо, нордан-совет хани барисаанай бүлгэмэй президент, сенадай гэшүүн Бахджат Ат-Тальхуни үгэ хэлэбэ.

• • •

Агууехэ Октябриин 67 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаанууд Бангладештэ, Голландида болон дэлхэйн бусад оронуудта болоһон байна.

ОНСО ЯАРАЛТАЙ ЗАСЕДАНИ

КАБУЛ. Афганистанай Арадай-демократическа партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, ДРА-гай Революционно Соведэй Түрүүлэгшэ Б. Кармалиин түрүүлэлгэ доро хилэ шадар ажаһуудаг угсаатадай, арад үндэһэтэдэй хэрэгүүдые эрхилдэг комиссиин онсо яаралтай заседани эндэ болобо. Бахтар агентствын дамжуулһанай ёһоор, Афганистанай националь бэеэ дааһан, дулдыданги бэшэ байдалые, газар дайдынь бүрин бүтэн байлгые хамгаалха хэрэгтэ хилэ шадархи нютагуудта ажаһуудаг пуштунска угсаатанай түүхэтэ габьяатай байһыень Афганистанай хүтэлбэрилэгшэ үндэрөөр сэгнэбэ. Мүнөөнэй эрхэ байдалда, американ империализмын ба нютагай хархис хүсэнүүдэй зүгһөө сонсхогдоогүй зээрхэг түримхэй ябуулгада революционно Афганистанай дайрагдажа байхадань, ороноо хамгаалгын түрүү зэргэдэ жагсаһан пуштунска угсаатанда туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлхэ гээшэ правительствын хойшолуулашагүй зорилго болоно гэжэ Б. Кармаль тэмдэглээ.

Хилэ шадар ажаһуудаг угсаатанай эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангаха, тэдэнэй экономическа, социальна ба соёлой ажабайдалые һайжаруулха, мүн ДРА-гай хилэнүүдые сахин хамгаалжа байһан энэ угсаатанай ополчениин отрядуудай дайшалхы бэлэн байлгые хангаха талаар нүлөө ехэтэй хэмжээнүүдые комисси абаба.

АМЕРИКАН ЭРДЭМТЭД—ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ

ВАШИНГТОН. «Замбуулинай дайдада дайн байлдаа үүдхэлгые зогсоохо!», «Замби түбидэ буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зайсуулан сараха!» — гэһэн уряа доро американ элитэ мэдээжэ ехэ бүлэг эрдэмтэд орон соогуураа аяншална. Замбуулинай дайдада тодхон табиха зорилготойгоор ракетэнүүдые буудажа унагааха шэнэ тухеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ талаар Сагаан байшангай хараалһан түсэбүүдэй ямар ехэ аюултай байһые ороной нгоо хүн зондо ойлгуулха зорилготойгоор тэдэнэр һунгалтын урда тээ США-гай 13 томо ехэ хото городуудаар ябажа, лекцинүүдые уншаха байна.

Ракетэнүүдые буудажа унагааха шэнэ түхеэрэлгэнүүдые байгуулха тухай президент Рейганай дурадхалнуудые эрид буруушаанабди гэжэ эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ тараагдааша эрдэмтэдэй хамтын мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. «Бидэ, США-гай эрдэмтэ бүлэгөөрхидэй түлөөлэгшэд, замбуулинай дайдада ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээхэ гэһэн Рейганай энэ түсэбые буруушаанабди».

ГАДААДЫН ДЕЛЕГАЦИНУУДТАЙ УУЛЗАЛГА

ДЕЛИ. Индиин Президент Заил Сингх болон Премьер-Министр Раджив Ганди Индиин гүрэнэй ба ниитын элитэ ехэ ажал ябуулагша Индира Гандиие хүдеөлүүлгэдэ хабаадалсаһан гадаадын оронуудай делегацинуудтай, тэрэ тоодо КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Тихонов түрүүтэй СССР-эй правительственна делегацитай Президентын ордон соо уулзаба.

Индира Гандиин сагһаа урид наһа бараһан дээрэһээ Индиин шаналал гашуудалые хубаалдаһан гүрэнүүдэй ба правительствануудай бүхы хүтэлбэрилэгшэдтэ, гүрэнэй болон ниитын ажал ябуулагшадта Заил Сингх, Р. Ганди гэгшэд гүнзэгы сэдьхэлһээ талархажа байһанаа мэдүүлээ.

ПАП АГЕНТСТВЫН ТАЙЛБАРИ

ВАРШАВА. Католическа санаартан Е. Попелюшкые хулгайлжа абаашаад, алаһан ушарһаань ПАП агентство «Һүйдхэлтэ ябуулгада эсэргүүсэн» гэһэн гаршагтай шэнжэлэл толилһон байгаа. Тэрээн дотор иигэжэ хэлэгдэнэ:

Польшо хадаа политическэ бандит үйлэ хэрэгүүдые бэелүүлгын газар болохо ёһогүй, болохошьегүй.

Алалгада хабаадаһан гэмтэд баригдаа, тэдэнэр хатуу шанга хэһээлтэ абаха байна гэжэ ПНР-эй засагаархид эрид шууд мэдүүлбэ.

Гэбэшье энэ уршаг түбэгые өөһэдынгөө аша туһада хэрэглэхые оролдодог хүнүүд бии байна гэжэ тайлбари дотор хэлэгдэнэ. Энээнһээ хэнэй ямар аша туһа абаха, ямар зорилгонуудые урдаа табижа байһаниинь эли. Польшодохи түни түбшэн байдалые буруу һургэхэ тухай, Польшын ба баруунай оронуудай хоорондохи харилсаанай һайжаралгые таһалдуулха тухай, гүрэн болон церквиин хоорондо али бүхы аргаар арсалдаа хэрүүл гаргаха, хёмороо үүдхэхэ тухай эндэ хэлэгдэнэ.

Санаартан Попелюшкые алалга хадаа политическэ һүйдхэлтэ ябуулга болоно гэжэ саашадаа тайлбари дотор хэлэгдэнэ. Иимэ һүйдхэлтэ ябуулганууд айхабтар аюултай. Тэдэнэр хёмороо зүришэлдөө үүдхэжэ, Польшодохи амгалан тайбан байдалые таһалдуулхадаа болохо байна.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Октябриин залиршагүй гэрэл туяа» — Улаан талмай дээрэ болоһон сэрэгэй парад, ажалшадай жагсаал тухай материал. «Һайндэрэй ажалай бэлэгүүд» — материалнуудай суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Ленинэй зааһан замаар» — Соведүүдэй талмай дээрэ болоһон ажалшадай жагсаал тухай материал. «Октябриин һайндэр—Буряад орондо» материалнуудай суглуулбари.

Гурбадахи хуудаһанда: «Октябриин залиршагүй гэрэл туяа». «Үе сагтаяа [illegible]ли» — Г. М. Марковтай хөөрэлдөөн.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Шэнэ һонинууд» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. ТАСС-ай корреспондентнүүдэй хилын саанаһаа эльгээһэн материалнуудай суглуулбари. «Правда Бурятии» газетын мэдээсэлэй таһаг.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.15 — Шатараар дэлхэйн чемпионат. 9.30 — Мультфильм. 9.40 —РСФСР-эй Гүрэнэй духовой оркестр наадаха. 10.10—«Промышленностиин болон хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд — СССР-эй 1984 оной Гүрэнэй шангай лауреадууд». 11.10— Союзна республикануудай эдир дуушадай концерт. 12.10— Футболоор Европын чемпионуудай кубок. «Днепр» (Днепропетровск)—«Левски-Спарта» (Болгари). 12.55 — Футбол. УЕФА-гай кубок. «Спартак» (Москва)—«Локомотив» (Лейпциг). 13.40 — Һайндэрэй Москвагай хари гүрэнүүдһээ ерэһэн айлшад. 13.55— «Нүхэр дуун»— бүхэсоюзна телеконкурс. 14.45 — «Аяншалагшадай клуб». 15.45— Ветерануудай захилаар концерт. 16.25—«Макар-следопыт» — үхибүүдтэ гурбан серитэй уран һайханай фильм (2-дохи сери). 17.20— Литература, искусство болон архитектурын талаар СССР-эй 1984 оной Гүрэнэй шангуудай лауреадууд. 18.20— Мультфильм. 18.30— Циркын аренэдэ. 19.45— «Поговорим, брат..»—уран һайханай фильм (1-дэхи, 2-дохи сери). 22.00—«Время». 22.35— Эстрадна программа. 00.25—Шатараар дэлхэйн чемпионат. 00.40—Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15— Баримтата фильм. 9.45— Мультфильм. 10.05— Д. Шостаковичой нэрэмжэтэ квартет наадаха. 10.[illegible] —«Эрдэм ухаан—хүсэн». 11.[illegible] — М. Горький. «Песня о Соколе», «Песня о Буревестнике». 11.40 — «Это было за Нарвской заставой»— хүгжэмтэ фильм. 12.55—«Гибель «Орла»» —үхибүүдтэ фильм. 14.10— «Хабаяа туршая, басагад» Хүдөө ажахын залуу хүдэлмэришэдэй конкурс. 15.45— Баримтата экран. 16.45— «Шэ[illegible] зугаанай үдэшэ» гэһэн дамжуулгын хуудаһануудаар. 17.[illegible] —Мультфильм. 18.05— «Феральский ветер»—уран һайханай фильм. 19.25— Искусствын уран бэлигтэнэй концерт. 21.00— «Амгалан нойрсогты, багашуул». 21.15— Дуунай хатар тээшэ. 21.50—Баримтата фильм. 22.00—«Время».

(Газетымнай удаадахи номер ноябриин 10-да гараха).

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

УЛАН УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам.редактора — 2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05 пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров —2-67-81 корректорская—2-33-61, выпускающие— 2-35-95. отдел объявлений —2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Улан-Удэ ул. Ленина 35 Н-01620. Заказ № 257. Индекс 04649.